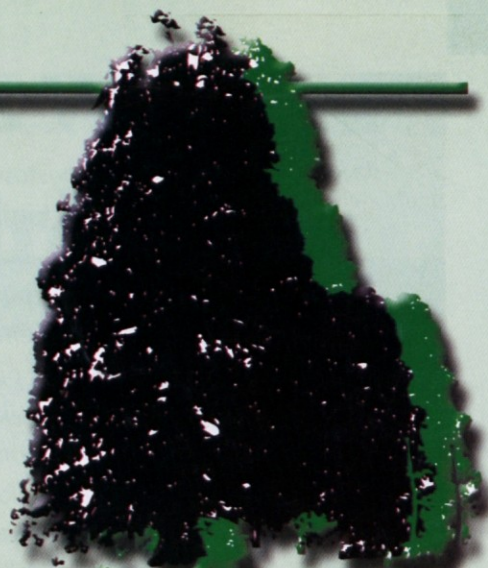

ŠZM ŠEKVOJ

september/kimavec 2005

GLASILO KRAJEVNE SKUPNOSTI BIRČNA VAS

ŠZM ŠEKVOJ
september/kimavec 2005
GLASILO KRAJEVNE SKUPNOSTI BIRČNA VAS

Spoštovane krajanke in krajan KS Birčna vas

Dobro jutro! Vsega prijetnega spomina gledam, ko se spomnim prvega leta delovanja skupnosti. Danes je 50 let, da smo jih izbrali v svojih gatah. Na to leto smo dobili številne sponzorje, ki so nam pomagali pri delovanju skupnosti. Vsega prijetnega spomina gledam, ko se spomnim prvega leta delovanja skupnosti. Danes je 50 let, da smo jih izbrali v svojih gatah. Na to leto smo dobili številne sponzorje, ki so nam pomagali pri delovanju skupnosti.

ZA
pomeni
glas skupnosti
in
željo po razvoju

50 let delovanja prostovoljnega gasilskega društva Stranska vas, **40** let delovanja Krajevne skupnosti Birčna vas, pomembna jubileja, ki zaznamujeta pot razvoja in požarne zaščite naših krajanov in našega življenjskega okolja.

Zahvaljujem se vsem krajanom, gasilcem in številnim sponzorjem, ki so kakorkoli pripomogli k uspehu našega gasilstva in k razvoju naše krajevne skupnosti.

Krajanom in gasilcem pa čestitam za naš praznik v želji, da se aktivna razvojna pot uspešno nadaljuje.

Predsednik sveta KS Birčna vas
Lojze Muhič

V znamenju obletnic

Spoštovane krajanke in krajani, tudi današnja številka našega krajevnega glasila nemenjamo vaši informiranosti o aktivnostih v krajevni skupnosti. Z veseljem že v uvodu povem, da so bila, s strani profesionalnih časnikarjev, vsa naša glasila ocenjena kot zelo kvalitetna in kar je še pomembneje, ocenjena so bila kot odličen informativni list lokalnih skupnosti. Ob tej priložnosti se želim, za to pomembno delo, v prvi vrsti zahvaliti uredniškemu odboru. Predvsem pa se zahvaljujem glavni urednici Vidi Roženbergar in tehničnemu ter odgovornemu uredniku Srečoju Petricu, ki sta odgovorna tudi za izdaje današnje številke.

K ponovni izdaji našega glasila »ŠUM SEKVOJ« so nas vodili zapleti in razpleti številnih dogodkov, ki jih želimo razodeti v današnji številki. Omenjam le nekatere. Mesec maj je minil v znamenju 40 letnice ustanovitve KS Birčna vas. Štiri desetletja našega dela smo preslikali v kratki kronologiji. Julij smo zaznamovali s 50 letnico PGD Stranska vas. Prispevke smo pripravili tudi o gasilcih. Zaključili smo z izgradnjo vodovoda v Velikem Podljudnu. Tudi o tem boste brali. Predstavljamo vam poročilo o delu sveta KS Birčna vas, poročilo o delu društev in ostalih dejavnikov, ki delujejo v naši KS in še in še. Tudi samoprispevek je bil in je še vedno aktualen, zato kratka informacija tudi o tej tematiki. Skratka, spoštovane krajanke in krajani, veliko aktualnega in informativnega gradiva smo vam pripravili za vašo informiranost o delu v našem ožjem okolju.

*Ob prazniku 40 letnice Krajevne skupnosti Birčna vas in ob 50 letnici PGD Stranska vas ter ob zaključku izgradnje vodovodnega sistema v naši krajevni skupnosti, vsem krajanom in gasilcem **iskreno ČESTITAM**. Vsem predsednikom, članom sveta KS in članom delovnih teles v KS kot tudi vsem članom PGD Stranska vas, se zahvaljujem za njihovo nesebično prostovoljno delovanje, za oblikovanje našega bivalnega prostora in za vsa dela, ki so jih opravili za razvoj naše KS.*

V počastitev teh častitljivih jubilejev se bomo srečali na naši osrednji proslavi v soboto, 17. septembra letos. Dopoldne, istega dne, pa se bomo dobili na otvoritvi vodovodnega sistema v Velikem Podljudnu.

Želim vam veliko užitkov pri prebiranju naših lokalnih novic in vas vabim, da s svojimi predlogi in članki tudi vi sodelujete pri oblikovanju našega naslednjega glasila.

Predsednik sveta KS Birčna vas
Alojz Muhič

Nekoga moraš imeti rad...

Nekoga moraš imeti rad. Pa čeprav trave, reko, drevo ali kamen. Nekomu moraš nasloniti roko na ramo, da se lačna nasiti bližine. Nekomu moraš, moraš; to je kot kruh, kot požirek vode... Nekomu moraš dati svoje bele oblake in svoje drzne ptice sanj... (po Minattiju)

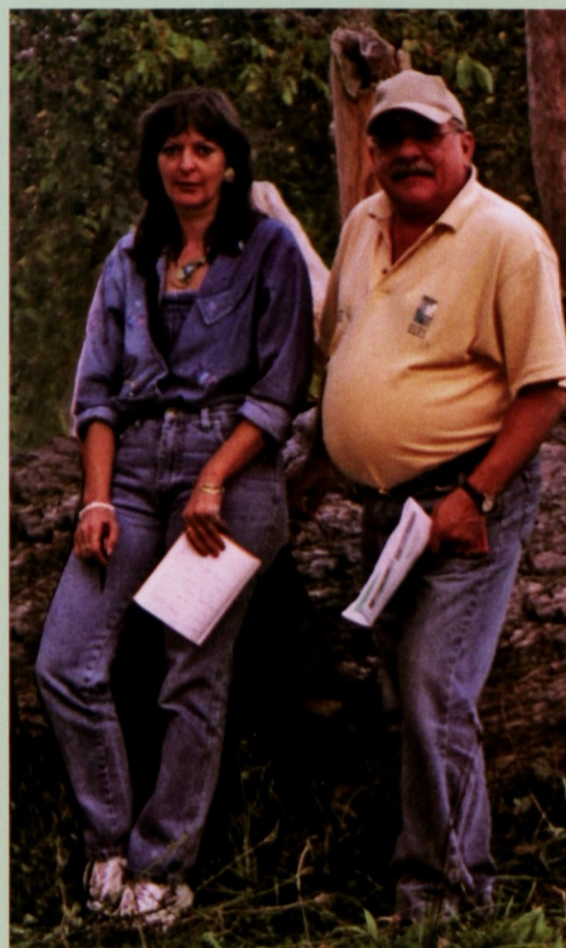
Zaupali so nama. Svoje drzne ptice sanj... Ali pa je bila to samo njihova želja, da dvigneva nivo informiranja v krajevni skupnosti... Pisalo se je leto 1987. Imenovali so naju za urednika, izbrali so uredniški odbor. Nato smo izbirali ime glasila. Predlagali so Birčenčan. Meni je bilo to ime prezozko. Želela sem več. Navijala sem za simbolno ime naših krajev, za nekaj globljega, nekaj enostavno značajskega. Sekvoji sta še stali in videla sem ju kot priložnost... Pretok informacij sem si predstavljala kot njuno šumenje. In potem se je, s podporo vseh, rodil... ŠUM SEKVOJ.

S Srečotom sva bila urednika v vseh obdobjih izdajanja teh osemnajstih let. Člani uredniškega odbora so se menjavali. Le Lojze je bil, v času svojih mandatov, vedno poleg. Mislim, da je bilo glasilo, takrat davno, njegova zamisel.

Poznala sva svoje naloge, vedno sva imela cilj, poznala sva poti do cilja. Potrudila sva se. Predvsem s svojim časom, znanjem in z željo, da vam približava vsakoletno sliko razvoja krajevne skupnosti. Vztrajala sva, ker imava rada ljudi. Ker veva, da ljudje ne moremo živeti le sami zase. Na tisoče vlaken nas namreč povezuje s soljudmi, s sokrajani. Po teh vlaknih, kot po dobrohotnih nitih, potekajo naša dejanja kot vzroki in se vračajo kot učinki. Veva, da nas je usoda naredila za brate. Nihče ne hodi po svoji poti sam; vse, kar pošljemo v življenje drugih, se namreč nekoč vrne v naše življenje.

S Srečotom sva hodila v korak, v isto sled... Midva med sabo, midva z vami in za vas.

Nekoga pač moraš imeti rad...
Vida Roženbergar

40 let krajevne skupnosti Birčna vas

Kratek kronološki pregled 40 letnega obdobja April, 1965

Nedvomno zapisniško ugotovljeno je, da je Krajevna skupnost Birčna vas pričela s svojim delovanjem v mesecu aprilu leta 1965. Pred tem, je delo in usmeritve vodil lokalni ljudski odbor. Za prvega predsednika KS Birčna vas, je bil izvoljen **Janez Hrovatič st.**, za člane sveta pa so bili izvoljeni Alojz Boltar, Štefan Pečaver, Jože Počervina vsi Birčna vas, Franc Zagorc Petane, Jože Škedelj Gor. Mraševo, Franc Hutevc Rajnušče, Franc Bartolj Dol. Lakovnice, Janez Šušteršič Gor. Lakovnice, Alojz Roženberger, Franc Ilar Stranska vas, za tajnika pa je bil imenovan Jože Rataj. Na prvih sejah, leta 1965, so pripravili

slenih in 2 % od katastrskega dohodka kmetijske dejavnosti. Določili so tudi dnevni red za zборе krajanov, na katerih so v mesecu novembru in decembru odločali o predlaganih sklepih samopriskpevka in spremembi statuta, ki je iz dotodanjih osmih članov sveta, tega razširil na petnajst članov. Tako so bili v svet KS, 20. decembra 1966, dodatno izvoljeni naslednji predstavniki: Franc Plantan, Franc Bartolj in Janez Jakše Stranska vas, Vinko Šmajdek Vel. Podljuben, Jože Može Dol. Lakovnice, Martin Grandovec Vrh pri Ljubnu, Alojz Hrovat Birčna vas in Jože Hutevc Gor. Lakovnice. Zanimivost tistega časa je bilo tudi neplačevanje samopriskpevka, kar je bila stalna tema razprav na svetih

Novo mesto, je bil 22. februarja 1969 sprejet sklep, da se Gor. Mraševo, Mali Podljuben in Vrh pri Ljubnu odcepijo od KS Birčna vas in se priključijo h KS Straža.

Prvi dogovori za asfaltiranje

V začetku leta 1969 so stekli prvi dogovori za asfaltiranje ceste Novo mesto- Birčna vas. To leto je zaznamovano tudi s ponovno spremembo v funkciji predsednika. Na predsedniško mesto je bil ponovno izvoljen **Janez Hrovatič st.** V tem obdobju je bila skoraj v vsaki vasi problematična gnojevka, ki je tekla po cesti. S tem problemom so se svetniki KS kar resno spopadali. Izvoljen pa je bil tudi odbor za pripravo asfaltiranja ceste Šmihel - Birčna

hitrejšega razvoja in teritorialni pripadnosti, se navedene vasi ponovno vključijo v okvir KS Birčna vas. Za predstavnike v svet KS Birčna vas se imenujejo: Franc Bukovec Gor. Mraševo, Anton Kruh Vrh pri Ljubnu in Anton Muhič Mali Podljuben. S priključitvijo se prične tudi plačevanje samopriskpevka v vseh navedenih vaseh.

Prvo asfaltiranje cest in ostala dela

Leto 1971 je bilo zaznamovano z aktivnostmi na delu asfaltiranja ceste Šmihel-Birčna vas. V pisnih virih prvokrat zaznamo tudi pobudo za asfaltiranje ceste proti Uršnim selom (takrat še KS Dolenjske Toplice; op.avt.). Razvoj in modernizacija gospodinjstev in kmetijske

program dela, ki je opredeljeval v glavnem popravila vaških cest in poti.

Prvi krajevni samopriskpevek V tem času so pričeli tudi z razmišljanjem o samopriskpevku, kajti že v začetnem obdobju dotacija občinske skupščine Novo mesto, ni zadovoljevala vseh potreb tedanjega časa. Tako je bil že na prvi seji sveta, 19. januarja 1966, sprejet sklep o uvedbi 2% samopriskpevka. Na zborih krajanov, po posameznih območjih, so bili sprejeti programi dela. Programi so temeljili predvsem na elektrifikaciji posameznih območij, posodobitvi električnih omrežij in ureditvi vaških cest in poti. Na seji sveta KS Birčna vas 5. novembra 1966, je sodeloval tudi predstavnik občine Novo mesto Zvone Pirc, ki se je opredelil za samopriskpevek v višini 0,5 % od neto dohodka zapo-

KS. Ta tema se vleče vse do današnjih dni.

Poglavitne naloge : popravilo cest in elektrifikacija

Leto 1967 je zaznamovano z deli na elektrifikaciji in popravilih vaških cest in poti. Jezili pa so se tudi na mačehovski odnos občine do KS.

Leto 1968 so pričeli s spremembo v vodstvu KS. Za predsednika je bil izvoljen **Marjan Sever**, ki je v konkurenci treh kandidatov prejel največ glasov. Izvoljen je bil tudi enajst članski svet, ki si je že na prvi seji zastavil ambiciozni plan, katerega naj bi izvajali s prispevki podjetij, v katerih so bili zaposleni naši krajan. Prizadevanja so segala vse do Ljubljane, saj je komisija, ki jo je določil svet KS v letu 1969, obiskala poslanca dr. Franca Hočevarja ter ga seznanila o težavah v KS. Na pobudo občinske skupščine

vas, katerega je vodil Drago Roženberger.

Aktivno delovanje komisij, urejena elektrifikacija

V pisnih virih iz tega obdobja, zasledimo aktivno delovanje raznih komisij sveta KS. Najaktivnejša je bila komisija za reševanje socialnih vprašanj, ki jo je vodil Štefan Pečaver.

Začetek leta 1970 je zaznamovan s priključitvijo elektrike v Ljubnu. V tem letu sta bili, kot zadnji gospodinjstvi v naši KS, na električno omrežje priključeni družini Jenič in Erjavec. Tudi v teh primerih ni šlo brez lastnih prispevkov obeh družin. **V zapisniku seje sveta KS Birčna vas z dne, 12. 4. 1970, prvokrat zasledimo besedo »vodovod«.**

V julijskem zapisniku istega leta je zapisano : Na pobudo krajanov Vrha pri Ljubnu, Mallega Podljubna in Petan, zaradi

dejavnosti sta bila v razmahu, zato so pričele deževati številne pripombe na moč električne energije. Ponovno se je vzpostavil proces obnove električnega omrežja in pričetek postavljanja transformatorskih postaj. Seje sveta KS Birčna vas, 6. aprila 1972, se je udeležil predsednik občinskega izvršnega sveta Avgust Avbar, ki je podal podrobno poročilo o pomenu uvedbe občinskega samopriskpevka v višini 1% za gradnjo osnovnih šol in novomeške bolnišnice. Glede na to, da je KS že imela svoj samopriskpevek, naj bi nov samopriskpevek pričeli plačevati šele 1. aprila 1973. Poleg navedenih sklepov v letu 1972, zaznamo še naslednja dela: Rekonstrukcija mostu v Vejarju, pričetek obnove električnega omrežja Petane, G. Mraševo in Mali Podljuben, razširitev ceste Lakovnice - Jurna vas idr. →

➔ Gradnja šolskega prizidka in zazidalni načrt

V letu 1973 se je pričela akcija razširitve poti v Ljubnu in razširitev poti na Cerovec. Pomembno je omeniti tudi to, da se je v tem letu pričel graditi prizidek pri Osnovni šoli v Birčni vasi. V marcu 1973 je svet KS razpisal tudi volitve v svet KS, ki so bile izvedene 15. aprila istega leta. Novi svet se je sestel 10. junija in za predsednika izvolil **Alojza Boltarja**. Leta 1974 sta bila opravljena zaključek del na prizidku OŠ

otvoritvi prizidka pri osnovni šoli. Ob otvoritvi prizidka je bila izrečena posebna pohvala in zahvala mladini iz Birčne vasi in takratnemu predsedniku Janezu Golobu ter Francu Plantanu st. (žal pokojnemu) iz Vel. Podljudna, ki je akcijo izgradnje ves čas tudi vodil.

Modernizacija cest, deponija odpadkov

Leta 1976 so že na prvi seji sprejeli sklep, da se prične z izgradnjo ceste Vel. Podljudben – Gor. Mraševo in Petane.

o pričetku urejanja igrišča pri osnovni šoli. Konec leta 1978 so bile izvedene lokalne volitve in funkcijo predsednika sveta KS je prevzel **Marjan Ilar st.** iz Vrha pri Ljubnu, funkcijo tajnika pa Alojz Muhič, ki je že pred tem prevzemal dela od dolgoletnega, zaslužnega tajnika, Jožeta Rataja.

Smernice nadaljnega razvoja, nova asfaltiranja, transformatorji

Že na prvi seji novoizvoljenega sveta so bili postavljeni

je zaznamovan z izgradnjo povezav med vasmi Rajnušče - Rakovnik, z urejanjem vaških ulic, urejanjem potokov, postavitvijo transformatorjev in urejanjem druge komunalne infrastrukture. Leto 1982 pa je pomembno tudi zato, ker je kot tajnica KS Birčna vas, to delo prevzela ga. Zalka Rkman.

Obdobje boja iz nerazvitosti

Z volitvami leta 1986 je bil za predsednika sveta KS izvoljen **Alojz Muhič**. Pričelo se je obdobje boja iz nerazvitosti, kot

in obnova elektrifikacije Petane, Gor. Mraševo in Mali Podljudben. Poleg finančnih sredstev so krajan prispevali vse potrebne stroške drogove in izvedli izkop jam. V tem letu se je tudi prvič pojavil srednjeročni program razvoja KS Birčna vas za obdobje 1974-1980.

Leta 1975 je prvič stekla razprava o zazidalnem načrtu v posameznih vaseh. Sprejet je bil sklep, da se naselja in zaselki med seboj združujejo, ker bo na ta način lažje obvladovanje komunalnega opremljanja vasi in naselij. 23. novembra 1975 so člani ZSMS aktiv Birčna vas, MPZ Ruperč vrh in učenci OŠ Birčna vas, izvedli slovesnost ob

V letu 1977 prvič zasledimo dogovor o deponiji odpadkov v peskokopih pri tunelu v Stranski vasi. V tem letu so sanirali tudi studenec v Birčni vasi. Organizirana je bila vojaška delovna brigada pripadnikov JLA za popravilo cest na področju KS Birčna vas.

Leta 1978 se je pričelo z elektrifikacijo Vel. Podljudna. 6. maja tistega leta je prišla na pomoč, pri popravilu makedamskih cest, mladinska delovna brigada iz Novega mesta. Pričelo se je z modernizacijo ceste Ruperč vrh-Stranska vas-Lakovnice. V tem letu se srečamo tudi z obveznicami za ceste. Sprejet je bil tudi sklep

temelji nadaljnega razvoja KS Birčna vas. Sprejeti so bili sklepi o asfaltiranju ceste Ruperč vrh – Tunel, sprejet je bil sklep o asfaltiranju ceste Potok-Vrh pri Ljubnu - Mali Podljudben. Izvoljeni so bili člani gradbenih odborov. Izvoljen je bil ožji operativni svet KS, ki ga je vodil Marjan Ilar st. V letu 1979 smo se uspešno uprli tudi ureditvi deponije blata iz čistilne naprave Ločna. Mandatno obdobje 1978-1982 je potekalo izredno živahno, saj so bile v tem času asfaltirane skorajda vse glavne ceste v naši KS. Z novimi volitvami je predsedniško funkcijo prevzel **Drago Roženbregar**. Mandat

smo ga poimenovali v svetu KS. Vse naše aktivnosti od tistega časa dalje, si lahko preberete v starih številkah našega krajevnega glasila »ŠUM SEKVOJ«. Prva številka glasila je izšla v mesecu maju leta 1987.

Leta 1995 je bil za predsednika sveta KS izvoljen **Pavle Jenič** iz Rakovnika, ki je že čez dve leti predal predsedniško žezlo **Marjanu Ilarju ml.** iz Vrha pri Ljubnu, ta pa leta 2002 ponovno **Alojzu Muhiču**.

Spoštovani krajan, namera nisem pisal o delih in izvedenih akcijah zadnjega obdobja. Obdobja vodenja KS mlajše generacije. Ne želim, da to izzvani kot samohvala.

→ Iskrena zahvala vsem

Brez vas, spoštovani krajanj, brez samoprispevka, brez zagnanih članov sveta krajevske skupnosti, brez komisij in odborov ne bi bilo napredka. Vsem predsednikom, Janezu Hrovatiču st., (žal pokojnemu), Marjanu Severju, Alojzu Boltarju (žal pokojnemu), Marjanu Ilarju st., Dragu Roženbergarju, Pavletu Jeniču in Marjanu Ilarju ml. ob tej priložnosti izrekam iskreno zahvalo. Vsi imenovani so namreč vtkali del sebe v zgodovino razvoja naše krajevske skupnosti. Zahvala velja tudi predsednikom skupščine KS Alojzu Muhiču st., Francu Bartolju Stranska vas (oba sta žal, že pokojna), Alojzu Roženbergarju in Dragu Roženbergarju, ki so preko delegatskega sistema vplivali na celovit razvoj našega bivalnega prostora. Zahvala velja vsem članom sveta KS skozi 40 letno obdobje, članom in predsednikom gradbenih odborov in komisij in vsem krajanom, ki so nesebično pomagali ustvarjati razvoj naše KS.

Brez administrativnega dela ne gre, zato posebna zahvala Jožetu Rataju (žal pokojnemu) in Zalki Rkman, ki sta skozi dolga desetletja skrbno za-

pisovala in vodila pisarniška dela. Zahvala velja tudi vsem društvom, političnim in nepolitičnim organizacijam ter župniji Šmihel, saj smo v vseh

primerih znali poiskati rešitve problemov skupnega pomena.

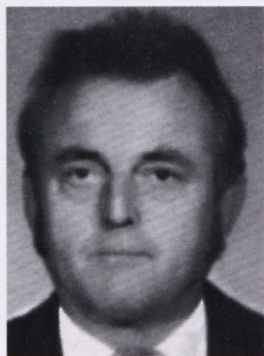
Prepričan sem, da bo razvoj naše krajevske skupnosti potekal še v bodoče tako inten-

zivno. Prepričan sem, da bomo znali še naprej ustvarjati višji standard našega bivalnega okolja, v tej naši prelepi krajevni skupnosti. **Alojz Muhič**

Vsi naši predsedniki

Janez Hrovatič st.

Marjan Sever

Alojz Boltar

Marjan Ilar st.

Drago Roženbergar

Pavle Jenič

Marjan Ilar ml.

Alojz Muhič

Gremo naprej

Z izvajanjem programa krajevske skupnosti Birčna vas, v letošnjem letu ne moremo biti zadovoljni. Svojo trditve utemeljujem predvsem z dejstvom, da nam je v celoti izpadel dohodek iz naslova samoprispevka, ki smo ga planirali v vrednosti 18.000.000 SIT. Izpadel je tudi dohodek Mestne občine Novo mesto za vzdrževanje javnih poti in cest. Vodovod v Velikem Podljubnu je bil v celoti financiran direktno izvajalcu. Namesto planiranih 68.000.000 SIT bomo pridobili le okoli 22.500.000 SIT. To pomeni, da smo morali prekiniti aktivnosti na nekaterih komunalnih delih. Kljub izpadu sredstev, pa zaključujemo z izgradnjo naslednjih komunalnih objektov:

- izgradnjo vodovoda Veliki Podluben z vodohranom
- javno razsvetlavo v Velikem Podljubnu
- asfaltiranjem vaških ulic v Velikem Podljubnu
- razširitvijo križišča v Velikem Podljubnu
- izgradnjo športnega igrišča v Velikem Podljubnu

Vse navedene investicije so bile financirane na podlagi pridobljenih sredstev EU (53mil.), MO Novo mesto in Komunale Novo mesto (63mil.), sredstev KS in prispevkov krajanov v višini 12 mil. SIT.

Asfaltiranje makedamskih ulic v posameznih naseljih nam ni uspelo, smo pa ulice pripravili za asfaltiranje, ki ga bomo izvedli ob pridobitvi izpadlih sredstev.

Uspeli smo rekonstruirati in asfaltirati cesto Gor.Lakovnice-Cerovec in za realizacijo porabili 6.000.000 SIT iz sredstev KS. Polovica navedene vsote je bila zbrana s prispevki vinogradnikov, asfaltna dela pa je v celoti poravnala MO Novo mesto.

V celoti so bile realizirane tudi dotacije društvom v višini 2.000.000 SIT.

Z veliko muko in s številnimi dopisi smo uspeli zakrpati našo regionalno cesto.

Imamo tudi soglasje za izdelavo javne razsvetljave. Za izgradnjo pločnikov, pristojni organi vzdrževalca državne ceste, še

niso izdali soglasja, ker je v izdelavi idejni projekt obvoznice.

V pripravi so tudi načrti za gradnjo kanalizacijskih sistemov, kar bo aktualno v naslednjih letih.

Letošnje leto se je že prevesilo v drugo polovico, zato bomo zamujeno težko nadoknadili. Prepričan pa sem, v kolikor bo končno le stekel postopek plačevanja samoprispevka, da bomo z njim zbrana sredstva, v celoti vložili v nadaljni razvoj našega bivalnega okolja.

**Predsednik sveta KS Birčna vas
Alojz Muhič**

Asfaltiranje ceste v Velikem Podljubnu

Aktualno:

Krajevni samoprispevek

O krajevnem samoprispevku smo, predvsem v zadnjih mesecih, že veliko govorili. Smatram, da nikoli ni dovolj pojasnil in nikoli dovolj spoznanj, kako nujno potrebna so sredstva, zbrana s samoprispevkom, za življenje in delovanje krajevne skupnosti. Na letni ravni pomenijo ta sredstva 18.000.000 SIT. Na podlagi sredstev, zbranih s samoprispevkom, lahko najmanj toliko (ali več) dobimo od lokalne skupnosti in imamo možnost kandidiranja na javnih razpisih kohezijskih skladov (primer: vodovod Vel.Podljuben). Razumem vse tiste, ki ste nasprotniki takega načina zbiranja sredstev za ureditev komunalne infrastrukture. Vem, da je težko skromne prihodke deliti še za financiranje skupne komunalne rabe. V odlok smo zato jasno napisali, da socialno ogroženi, brezposelni, krajani z nizkimi prihodki in še nekateri drugi, niso upravičenci za plačilo samoprispevka.

Druga sprememba, ki je sledila na podlagi sugestij in pripomb krajanov je ta, da se bruto osnova zniža iz dveh odstotkov na **en odstotek bruto dohodkov**. Izhodišče za izračun bodo prijavljeni dohodki v davčni napovedi za leto 2003. Če so se vam dohodki v tekočem letu znižali, lahko s potrdilom oz. dokazilom to osnovo tudi znižate in izdali vam bodo novo odločbo.

Prepuščen vam je način plačevanja: po dvanajstih preko trajnega naloga, po četrtnih ali v enkratnem znesku preko položnic.

Pomembno je to, da vam bodo, ob predložitvi davčne napovedi za leto 2005 in s tem pri odmeri dohodnine, po odločbi plačan znesek samoprispevka v celoti **upoštevali kot strošek**.

Novost je tudi v tem, da se prispevek prične obračunavati **od izdaje odločbe naprej**. Poudariti želim tudi to, da se vam vložena sredstva v celoti upoštevajo **pri odmeri komunalnih prispevkov**, če boste zaprosili za gradbeno dovoljenje ali za priključitev na komunalne objekte.

Ob nekaterih pomislekih o neligitimnosti oziroma nepravilnostih ali nezakonitostih samoprispevka naj vas obvestim, da je celoten potek preverila Vladna služba za lokalno samoupravo in potrdila pravilnost postopkov. Pred ustavnim sodiščem je sprožen tudi spor, na razsodbo pa bomo morali počakati.

Spoštovanim aktivistom, ki so se angažirali pri pobiranju podpisov in v veliko primerih tudi zavajali krajane ter povzročali njihovo slabo voljo pa predlagam, da se raje vključijo v delo krajevne ali vaške skupnosti. Menim, da bodo, glede na njihove sposobnosti, ki so jih pokazali pri teh aktivnostih, znali pomagati pri razvoju lastnega bivalnega okolja. Akcije bodo lahko vodili popolnoma samostojno. Prepričan sem, da vam bo lokalna skupnost vedno priskočila na pomoč. Le tako nam bo namreč prijetneje in lepše v vsaki vasi in naselju.

Pa brez zamere.
Predsednik sveta KS Birčna vas
Alojz Muhič

50 let Prostovoljnega

Ustanovitev

V začetku leta 1955, se je na pobudo Jožeta Rataja, zbralo 10 krajanov, ki so zbirali podpise za ustanovitev Gasilskega društva Stranska vas. Društva so se v tistih časih namreč tako imenovala. Akcija je stekla hitro, ustanovni občni zbor so organizirali 27. marca omenjenega leta. Na zboru, ki je potekal v Erjavčevi hiši, se je zbralo 27 vaščanov, ki so čutili potrebo po ustanovitvi društva in podpisali listino z izjavo, ki je bila poslana na Okrajni ljudski odbor v Novo mesto v potrditev in vpis v register društev.

Potek nadaljnjega dela v novoustanovljenem društvu v svojih spominih nazorno opisuje edini še živeči soustanovitelj, tov. Drago Roženberger. Danes pa vam o tem lahko spregovorijo tudi članice, soustanoviteljice: Terezija Jenič, Dragica Jenič, Cirilka Šurla, Mihela Dragman, Anica Erjavec, Štefka Pugelj, Anica Novak. (glej sliko na strani 7).
Foto: Damjan Hrovatič

Nakup prve opreme in prve brizgalne

Akcije, ki jih opisuje tov. Roženberger so petekale zelo hitro in dale možnosti za nabavo prepotrebne opreme za gašenje ter reševanje. Nabavili so opremo za desetino in kupili motorno brizgalno Savica 300 l. Člani so takoj začeli z vajami in se pripravljali za potrebo akcij v primeru požara ali podobne nesreče. To se je dogajalo v letu 1957.

Krst brizgalne in prvo tekmovanje

Naslednje leto, ob 1.maju, so organizirali krst omenjene motorke. Sočasno so izvedli še tekmovanje gasilskih desetini iz društev Stranska vas, Stopiče in Šmihel. Na omenjenem, prvem tekmovanju, smo

domačini zmagali. Tega uspeha smo se zelo veselili.

Hranjenje opreme po hišah

Gasilsko opremo, ki smo jo že imeli, smo začasno shranili v Blažičevi stari hiši, ker drugih prostorov nismo imeli. Ker pa so oni prostore svojega doma potrebovali za naraščajočo družino, smo morali poiskati nove prostore. Vso opremo smo nato preselili v zdajšnjo Bartoljevo hišo, takrat Vindišmanovo. Tudi ta rešitev je bila le začasna. Svoje prostore so nam dali nato v najem Ajdiškovi. Od tam pa se je oprema selila v orodjarno gasilskega doma.

Izgradnja gasilskega doma in sestanki pod lipo

Ob vsem omenjenem, so bile vse akcije usmerjene v pridobitev zemljišča za izgradnjo gasilskega doma. Takratni vodilni možje v društvu so zemljišče kmalu odkupili od Janeza Plantana. Zemljišče je bilo poleg Grubarjeve parcele, na kateri stoji kapelica. Ta parcela je bila najprimernejša za postavitve gasilskega doma. Ker so istočasno že potekale akcije za začetek gradnje doma, so na omenjenem zemljišču z gradnjo pričeli takoj. Glede na velikost nujno potrebnega objekta, je bilo potrebno vložiti ogromno fizičnega truda in finančnih sredstev. Delo je potekalo nemoteno, saj so tako člani kot ostali krajani z vso delovno vneto prihajali na organizirane akcije in poprijeli za vsakršno delo. Spričo prizadevnosti smo imeli leta 1963 gasilski dom pod streho. Dela so se z enako vneto nadaljevala, predvsem na dokončanju prostora za orodjarno. Urejali pa smo tudi ostale prostore. Leta 1965, ob praznovanju 10-letnice društva, smo že shranili svojo opremo v novi orodjarni. Imeli smo delno urejen tudi prostor za sestanke. Do tedaj smo sestanke in ostale shode sklicevali pod vaško lipo, ki je stala med Blažičevo in Bartoljevo hišo. Pod

Hrovatič Franc

Mladi gasilci z botroma svoje prve brizgalne in s prvim predsednikom Jožetom Ratajem

gasilskega društva Stranska vas

to lipo smo gasilci opravljali tudi izpite za izprašane gasilce in podobne zadeve.

Razvili svoj prapor

Ob deseti obletnici delovanja društva smo razvili tudi prapor duštva, kar je bilo za tisti čas velik uspeh za vsako društvo.

Izgradnja vodnjaka za požarno vodo

Ko smo imeli opremo in orodje shranjeno v novi orodjarni, smo takoj pristopili k izgradnji vodnjaka za požarno vodo. Naredili smo ga na prostoru vaške luže, med Grubarjevimi in Šurlavim. Ta vodnjak drži 90 000 l vode in je bil nujno potreben. Vodnjaki ob gospodarskih poslopih so bili majhni in vode bi zmanjkalo že na samem začetku gašenja. Potok Vejar je poleti običajno presahnil. Studenec pa je od vasi precej oddaljen. Vodnjak smo zgradili leta 1967.

Nakup novejših brizgalnih in električnih sirene

Dela na gasilskem domu smo končali v letu 1970. Svojemu namenu smo ga predali ob 15 letnici delovanja društva. Naše misli pa so že hitele naprej. Že smo se odločili o nabavi nove, močnejše brizgalne. Kupili smo jo v naslednjem letu – brizgalno Ziegler 500 l. Takrat smo na dom postavili tudi električno sireno.

Nakup prvega gasilskega kombija

Pokazalo se je, da imamo, za tedanje razmere, operativno solidno opremljeno. V

Strojnik Marjan Dragman

primeru potrebe po akciji za reševanje ali gašenje pa nismo imeli prevoza. Začeli smo z akcijo zbiranja finančnih sredstev za na-

naloge. Ob prostornem gasilskem domu se je pokazala potreba po dograditvi sanitarnih prostorov. Zgradili smo jih leta 1977. Pokazala se je tudi potreba po izgradnji stolpa za sušenje tlačnih cevi in za ostale potrebe. Leto kasneje smo ga zgradili.

Leta 1980 smo obeležili 25 letnico delovanja. Začeli smo z akcijo nakupa novejših motorne brizgalne Rosembauer 800 l. Leta 1983, ko smo to brizgalno kupili, smo začeli še z akcijo menjave stropov v domu. Lesene smo zamenjali z betonsko ploščo. Že v naslednjem letu smo zamenjali opeko na strehi. Dve leti kasneje smo uredili notranjost prenovljenega doma in seveda praznovali 30 letnico delovanja gasilskega društva Stranska vas. Prenavljanje doma se je zavleklo v leto 1987, ko smo dvorano obložili z lesenimi oblogami.

Požarni rajon, nova desetina

Požarni rajon Gasilskega društva Stranska vas je zelo obsežen; sem poleg Stranske vasi spadajo še Birčna vas in Veliki Podljuden. Tako člani, kakor tudi vaščani omenjenih vasi, so prispevali svoj prispevek v zgoraj omenjenih delih in akcijah. Leta 1988 smo v Birčni vasi organizirali in skromno opremili desetino, ki deluje pod okriljem GD Stranska vas. Ta odločitev se je izkazala za zelo pozitivno. Ko je pred dvema letoma zagorelo v Klobučarjevi garaži, je bil požar uspešno pogašen ravno zaradi tega, ker je gasilska oprema v vasi. Pri gašenju pa se je posebno izkazal Žagar Stane st., ki je tudi vodja desetine v Birčni vasi.

Ureditev ogrevanja doma

Ko smo si oddahnili od urejanja gasilskega doma smo ugotovili, da je potrebno urediti ogrevanje v domu. Tudi to smo realizirali v letu 1993.

Novo vozilo, orodna prikolica, kip zavetnika na stolpu

In že smo razmišljali o zamenjavi gasilskega vozila ter nabavi orodne prikolice. Akcijo smo zastavili z vso resnostjo. Uspelo nam je nabaviti vozilo MAZDA 2200D 4X4, ki smo ga morali prilagoditi za gasilske potrebe. Orodno prikolico nam je izdelal Bojan Šmajdek, Kovinska galanterija Stranska vas. Istočasno pa smo na čelno stran fasade gasilskega doma pričvrstili kapelico, v katero smo postavili kip sv. Florjana, zavetnika gasilcev. 40 letnico dela smo praznovali z enoletno zamudo.

Trendi so v izobraževanju, popolnjevanju opreme

Tehnologija na gasilsko reševalnem področju se iz leta v leto spreminja. Gasilci moramo to spremljati, se izobraževati ter dopolnjevati opremo, ki je tehnično že zelo izpopolnjena. Tako smo v letu 2000 nabavili še eno prikolico na kateri je motorna brizgalna za visoki tlak s pripadajočo opremo. V zadnjem času je poudarjena osebna zaščitna oprema skupaj s poznavanjem delovanja dihalnega aparata. Tudi za delo

Gasilski veterani so se lani s pokalom vračali s tekmovanja.

kup gasilskega kombija. V tistem času je takšna vozila na veliko izdelovala Industrija motornih vozil Novo mesto. Ob praznovanju 20 letnice smo kombi uspeli kupiti.

Dograditev stolpa in sanitarij, prve preureditve

Kazale so se nove in nove

➔ z dihalnim aparatom imamo že usposobljene člane našega društva.

Odpri navzven

Omenim naj še vzorno sodelovanje z Gasilskim društvom Šmihel. Z omenjenim društvom sodelujemo že od samega začetka dela na gasilskem področju. Člani omenjenega društva so nam vedno na razpolago, če se znajdemo v kakršnih koli težavah. Želimo, da to sodelovanje ostane na omenjenem nivoju.

Sponzor in donatorji

Ob ogromnem in požrtvovalnem delu članov gasilskega društva ter ostalih krajanov, ki so z dobro voljo pristopili na pomoč gasilcem, ne morem mimo dejstev, da nam je priskočilo na pomoč tudi večje število raznih donatorjev. Dobro smo sodelovali z zavarovalnico Tilio, kakor tudi z njeno predhodnico. Še vedno je naš sponzor. Njeni reklamni panoji so na našem gasilskem stolpu.

Iskrena hvala vsem

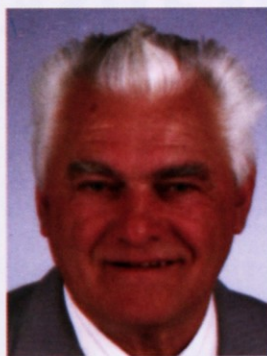
Krajevna skupnost Birčna vas ima veliko razumevanja za nas gasilce in nas po svojih možnostih tudi podpira.

Kovinska galanterija Bojan Šmajdek, Gradbena mehanizacija Fabjan Marjan, Vinski hram Žagar Birčna vas, Okrepčevalnica JU&NI Stranska vas, Podružnična šola Birčna vas, Vrtnarstvo Zupančič Birčna vas, Avtogalant Novo mesto Krajšek Jožica, Adria Mobil Novo mesto, Krka d.d., tovarna zdravil, Mizarstvo Marjan Ilar Vrh pri Ljubnu, Tiskarna Vesel Novo mesto, Avtocenter Brdar Birčna vas ... To je le nekaj imen podjetnikov in organizacij, ki so nam v letih delovanja društva finančno ali kako drugače pomagali pri realizaciji planov po posameznih obdobjih.

Za vse opravljeno delo v preteklih 50-ih letih se iskreno zahvaljujem članstvu ProstoVOLjnega gasilskega društva, krajanom ter vsem donatorjem. Zahvaljujem se tudi vsem neimenovanim ter posebno našemu sponzorju zavarovalnici Tilia za izkazano pomoč ob naših potrebah.

Predsednik PGD Stranska vas Franc Hrovatič

Rojstvo gasilskega društva

Drago Roženbergar

Že v začetku leta 1955, se je na pobudo Jožeta Rataja, rodila ideja o ustanovitvi Gasilskega društva Stranska vas. V času prvomajskih praznikov je bila priložnost, da smo o tej ideji dobili mnenje večih krajanov. Ker so bili vsi navdušeni, smo na sestanku pod vaško lipo izbrali 10 krajanov za podpis o ustanovitvi, kot so takrat velevala pravila.

Vsa uradna procedura je stekla dokaj hitro in v mesecu dni smo dobili odločbo, da je društvo registrirano. Po obvestilu smo takoj začeli iskati možne kandidate za vodstvo društva. Na zboru krajanov smo izvolili upravni odbor, ki so ga sestavljali: predsednik, namestnik predsednika, poveljnik, gospodar, tajnik, blagajnik in referenta za kulturo in mladino. Da bi vse potekalo po

smo zemljo za izgradnjo doma. Potem se je bilo potrebno odločiti, kakšen oziroma kako velik dom potrebujemo. Zahteve poveljnika so bile jasne – potrebujemo prostorno garažo, kjer bodo shranjeni gasilski avto in oprema, ki jo desetina potrebuje. Predsednik je predlagal večjo sejno sobo, v kateri se bodo člani odborov počutili udobno in bodo lažje dajali dobre predloge in rešitve. Referent za kulturo pa je nakazal nujno potrebo po kulturni dvorani, saj je dramska skupina, ki je bila organizirana med člani društva, dobro delovala. Uprizoritve smo izvajali pod kozolcem ali na prostem, vaje pa v kletih hiš – dvorana torej mora biti, smo sklenili. V tistih časih so bile zelo priljubljene gasilske veselice, kjer je bilo poskrbljeno za pijačo in jedačo in, kjer se je dalo dobro zaslužiti. Za organizacijo veselic smo potrebovali tudi veliko klet za shranjevanje pijač.

O željah in potrebah je razpravljal še zbor in sprejet je bil sklep, naj bo gasilski dom narejen v izmerah 18x13 m. Člani društva, posebno še mladina, so se požrtvovalno lotili izgradnje.

Člani omenjene dramske skupine (igrali Dve nevesti)

pravilih, smo seveda izvolili tudi nadzorni odbor. Statut in pravila delovanja smo sprejeli že predhodno na ustanovnem zboru.

Z navdušenjem in veliko delovno vnemo smo se lotili zbiranja prostovoljnih prispevkov v denarju in materialu na celotnem požarnem območju. Prva naloga društva je bila zbrati denar za motorno brizgalno, cevi in potrebno opremo – delovne obleke, čelade, opasače. Nabiralna akcija je dobro uspela, ker so v gasilstvu ljudje vedno videli požrtvovalnost in plemenitost. Brizgalno smo tako nabavili še v istem letu. Poveljnik je organiziral močno mladinsko desetino, ki je opravila tečaj za »izprašane« gasilce, trije člani pa so opravili tudi šolo za podčastnike. Operativna skupina je bila pripravljena za požarno intervencijo, bila pa je brez prevoza. Uporabila je trenutno najboljšo prevozno rešitev – »šajtrgo«.

Velika želja in potreba, gasilcev in kraja, je bila postavitve gasilskega doma. Nekaj denarja smo nabrali z akcijami, proslavami in veselicami. Kupili

na pomanjkanje denarja in gradbenega materiala, je bila ob nedeljah dopoldne večkrat akcija »ravnanja« izkrivljenih starih žebeljev, ki smo jih izpulili iz uporabljenih desk. Tako »obnovljeni« so ponovno služili svojemu namenu. Velik prihranek smo ustvarili tudi pri materialu za obod (»šolengi«), saj smo deske uporabili večkrat.

Vsi člani društva in krajanje požarnega območja smo lahko ponosni na naš gasilski dom, ki je delo požrtvovalnih ljudi. Tako narejenega, ne premore nobena krajevna skupnost ali gasilsko društvo v občini Novo mesto.

Drago Roženbergar

Naš gasilski dom

Krst prve motorne brizgalne

Prav je, da omenimo botra naše prve motorne brizgalne. Botra je bila Ivanka Potočar, boter pa Tone Počervina.

Ivanka Potočar je bila učiteljica in je poučevala v Osnovni šoli Birčna vas od leta 1949 do leta 1959, se pravi deset let. Potem je bila premeščena na Osnovno šolo Šempeter - Otočec. Tam je službovala do upokojitve. Gospa Potočarjeva sedaj živi na Trški gori, kjer je bila tudi rojena. Zelo dobro se še danes spominja časov, ki jih je preživela tu, na birčenski šoli, med našimi krajanji. To je lepo opisala v članku, ki je namenjen vsem krajanom, ne samo članom gasilskega društva. Za vse lepe misli in pohvalne besede o gasilcih se ji, v imenu našega celotnega članstva, iz srca zahvaljujem in ji želim še mnogo zdravih let. Upam, da se bomo še dolgo srečevali in kramljali o delu v našem kraju.

Gospa Ivanka, še enkrat najlepša hvala.

Franc Hrovatič

S svečanosti krsta brizgalne – v ospredju govori poveljnik Milan Jenič, ob brizgalni stojita botra Potočarjeva in boter Počervina, v ozadju pa vidimo tudi predsednika Rataja.

Dragi gasilci !

Najprej Vas lepo pozdravljam in Vam čestitam ob visokem jubileju obstoja vašega gasilskega društva. V čast in ponos mi je, da se lahko pohvalim kot botra vaše prve gasilske »motorke«. Ta dogodek sega še v čas, ko sem bila učiteljica na vaši šoli, kjer je potekalo tudi veliko vaših sestankov, pri katerih sem tudi sama pogosto sodelovala. Že tedaj mi je bilo všeč vaše demokratično delovanje in pa želja

po napredku slehernega krajana. Rezultati pa so danes še kako vidni.

Kljub temu, da sem se leta 1959 odselila iz vašega kraja, smo do danes ohranili stike in nikoli pretrgali vezi. Spremljam vaše delo ter sem ponosna in vesela ob vsakem vašem napredku.

Gasilci ste bili vedno avantgarda vsega. Vam v zahvalo, ima vaš kraj vodovod, ki je danes celo v najbolj oddaljenih krajih KS, zgradili ste lep gasilski dom, ki je center družabnega in kulturnega življenja, uredili ste pokopališče z mrliško vežico v Stranski vasi. Na kratko, ste krivci za cel kup pridobitev, ki so za vaš kraj neprecenljive. Predvsem pa me veseli, da še danes deluje Pevski zbor Ruperč vrh, katerega zametek sega v daljno leto 1948.

Ponosni ste lahko nase in pa seveda na vaše ljudi, ki so vam vseskozi stali ob strani in vam pomagali. Skupaj ste dosegli veliko za domači kraj in pa za krajevno skupnost kot skupnost več vasi. Prav vi ste dokaz, da gasilci niso le možje, ki gasijo ogenj, ampak tudi ljudje, ki so na različne načine pripravljene pomagati tistim, ki so pomoči potrebni. To so odlike vaše gasilske organizacije, ki se ne imenuje zastoj Prostovoljno Gasilsko Društvo. Delo je brezplačno, prostovoljno in namenjeno vsem. Na pomoč naj bo geslo tudi še vnaprej!

Z najlepšimi pozdravi!

Ivanka Potočar, Trška gora

Vodstvo gasilcev v 50 letih

Predsedniki

Rataj Jože
Jenič Milan
Plantan Franc st.
Rozenbergar Alojz
Rozenbergar Drago
Hrovatič Franc Majkež

Poveljniki

Jenič Milan
Šurla Ivan
Dragman Marjan
Hrovatič Franc ml.Majkež
Gregorič Marjan
Jenič Branko

Upravni in nadzorni odbor – danes

Hrovatič Franc *predsednik*
Šurla Roman *podpredsednik*

Jenič Branko *poveljnik*
Gole Sonja *blagajnik*
Brunner Bogdan
pomočnik poveljnika
Ilar Franc
pom. poveljnika za tehniko
Ajdišek Jerca *tajnik*
Golob Peter *gospodar*
Golob Silvo *orodjar*
Vide Robi *strojnik*
Žagar Stane
pom. poveljnika za Birčno vas
Nadzorni odbor.
Plantan Franc
Šušteršič Marjan
Ajdišek Franc
Poveljstvo
Jenič Branko
Brunner Bogdan
Ilar Franc
Žagar Stane
Gospodarja
Ajdišek Martin
Golob Peter

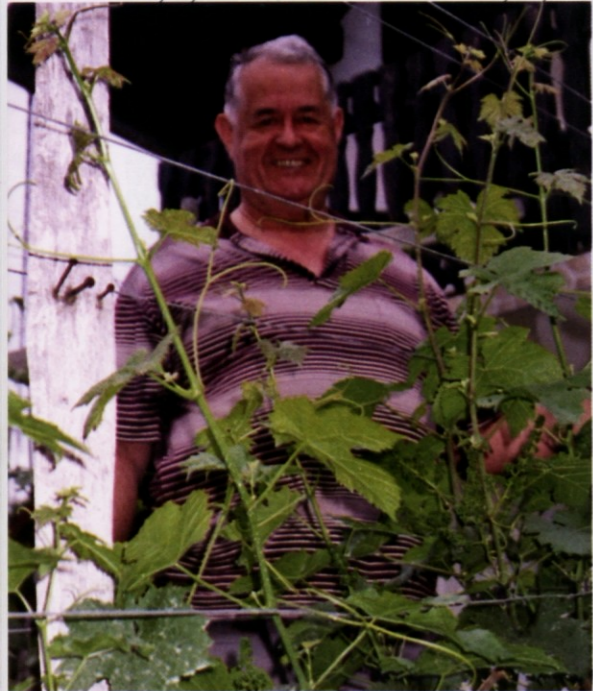
Iz korenin, sekvoja raste... Iz korenin, sekvoja raste... Iz korenin, sekvoja raste... Iz korenin, sekvoja raste... Iz korenin, sekvoja raste... Iz korenin, sekvoja raste... Iz korenin, sekvoja raste...

Lojze Muhič: Legenda kraja

Izbiramo med koreninami. Izbira je toliko lažja, če so vidne in nam omogočajo presojo svojih moči. Med vsemi, napolnjenimi z različno stopnjo energije, moramo najti najmočnejšo. In mi smo jo našli. Lojze, je zapisano v njenem imenu. Naš predsednik je korenina vseh naših korenin...

Boste verjeli, da sem pred sedemnajstimi leti s temi stavki začela najin takratni intervju? Veste, pa je res. Staro glasilo držim pred sabo in pravzaprav tudi sama kar težko dojemam.

Isto vlogo imava kot takrat. Šla sva skozi del življenja in se znova srečala. Tudi cilj najin

nalog je še vedno isti. Delati dobro za človeka, za ljudi... Verjetno je bila, skozi ves ta čas, vztrajnost vodilo naju obeh...

Alojz Muhič, naš Lojze, je predsednik naše krajevne skupnosti. Dolgoletni, »bojeviti«, legendarni...

Lojze, katera so bila tvoja mandatna obdobja vodenja razvoja naših krajev in kako si samo funkcijo sprejel?

Moje prvo mandatno obdobje je potekalo v letih 1986 - 1995, drugo pa sem nastopil leta 2002. Predno sem bil prvič izvoljen za predsednika krajevne skupnosti, sem štiri leta opravljal delo tajnika. Moram reči, da sem svojo nalogo sprejel s polno zavestjo in odgovornostjo. Bolelo me je namreč dejstvo, da je bila naša krajevna skupnost, na samem obrobju novomeške metropole, ena najmanj razvitih. Ker so me ljudje izbrali za svojega vodjo, sem se odločil za boj. Skupaj z njimi. Za boj iz nerazvitosti.

Poznam to. Ta tvoj legendarni boj. Poznam tudi naš boj, poznam akcije, poti in rezultate tega boja. Poznam jih, kot jih poznajo krajanje. Ti si se takrat trdno odločil delati, delati in žrtvovati. Kakšna pa je razlika v delu med obema obdobjema?

Bistvena. Včasih so bili vsi z mano, danes pa so proti meni... (Pogleda me. Hoče reči, saj sama veš... Oba naju je zabolelo ob izgovorjenih besedah, a Lojze je toliko pošten, da vedno govori resnico.) Moram pa reči, da sem v vseh letih, z vsemi člani sveta uspešno sodeloval. Resnično smo bili uspešni. Nikoli nismo imeli denarja, a smo vseeno vse naredili.

Izvajalci naših del so se radi vračali, ker smo jim vedno poravnali vse račune.

Kakšne pa so aktivnosti danes? So še primerljive z začetnimi?

Nikakor ne. Včasih smo delali bolj homogeno. V nekem obdobju je **naenkrat delalo kar 14 gradbenih odborov** po krajevni skupnosti. Takrat smo vsi izgorevali za skupne cilje. Danes je akcij bistveno manj. Žal, se tudi pri nas že kaže prevladovanje politike. KS ne more biti politična organizacija. Za razvoj krajevne skupnosti ni pomembno, v katere stranke so vključeni krajanje. Pomembna je zavest, da smo skupnost, ki ima za skupni cilj napredek krajev. Zadnja akcija, ki je stekla v smislu naših zgodovinskih akcij, je bilo asfaltiranje ceste Gor. Lakovnice - Cerovec. Tu se je še pokazala enotnost.

Kateri projekti razvoja so stekli pod tvojim vodstvom?

Zame je najpomembnejši **vodovod**. Z izgradnjo vodovodnega sistema smo začeli leta 1987, letos ga zaključujemo. Akcije osemnajstih let... Sledi izgradnja in napeljava **telefonskega omrežja** in izgradnja **pokopališča in mrliške vežice** v Stranski vasi. Veliko smo naredili na področju **cestne problematike** (sami veste, da je bilo veliko cest in vaških ulic asfaltiranih in veliko preplastenih: Lakovnice - Jurna vas, Rakovnik, Jame, Tunel, Poganci, Vel. Podljuben, Cerovec, Kremenjak) in **elektifikacije** (Lakovnice, Birčna vas, Vel. Podljuben, Rakovnik).

Katera izgradnja pa je tebi največ pomenila?

Ničesar ne izpostavljam. Vsak izveden projekt je pomenil in pomeni veliko krajevno pridobitev.

Zagnanosti ti ni zmanjkalo nikoli. Niti tedaj ne, ko so ti posamezniki želeli zaustaviti korak. In lahko mi krajanje verjamejo, da polen pod tvojimi nogami, ni bilo malo. Kaj praviš ti?

Vedno me zaboli eno. Če mi kdo očita nepoštenost. Kajti, živim za pošten odnos. To je zame teža vsakega človeka. Poštenost.

Kaj pa je tisto, kar tebe moti pri nekaterih nestrpnih krajanjih?

Nevoščljivost. Glejte, Veliki Podljuben ni dolga leta nič dobil. Zdaj smo tam napeljali vodovod, preplastili cesto, sezidali oporni zid, uredili javno razsvetljavo in otroško igrišče. In »vsi« ostali so sedaj nevoščljivi... Ko smo delali v Stranski vasi, so bili... ko smo delali v Birčni vasi, so bili... ko smo delali na Rakovniku ali Vrhu pri Ljubnu... Vedno je nekdo nevoščljiv. Žal, nimamo sredstev, da bi v vseh 12-ih vaseh vse naenkrat naredili! V Vel. Podljubnu je bil Jože Primc pohvalno nosilec vseh zadnjih aktivnosti. Nekateri krajanje so mu pa nagajali... Na Vrhu pri Ljubnu, v Mal. Podljubnu in Gor. Mraševu je nastalo nezadovoljstvo in pišejo peticije...

Kaj si v odnosu s krajanje vedno poudarjal?

Zaupajte nam. Zaupajte našim akcijam. In sodelujte z nami. Le s skupnimi močmi, odredkanji in prizadevanji bomo dosegli naše cilje. **Danes si, Lojze, tudi predsednik gasilske**

zveze Novo mesto in podžupan MO Novo mesto. Boš z delom v krajevni skupnosti še vztrajal?

Do konca mandata. Če bo pritekal denar, bomo začeli z realizacijo obsežnega projekta odvodnjavanja meteornih in fekalnih odpadkov. Kanalizacija mora biti skladno z evropskimi predpisi, urejena do leta 2015.

Družino imaš. Številčno, kot praviš sam. Ti je, glede tvojih aktivnosti, v podporo?

Seveda imam popolno družinsko podporo. Podpora žene pa je tista, ki je najmočnejša in mi veliko pomeni.

Bi omenil katero od priznanj, ki si jih za svoje širše angažirano delo prejel?

Zame je bilo posebno priznanje GZ Slovenije, območnega združenja RK in leta 1992 priznanje takratne občine Novo mesto. In vsa tista, ki so bila doživeta kot človeško topla in odkrita... Priznanja preprosti ljudi.

Ti ostane kaj prostega časa?

Veliko. Porabim pa ga za delo v krajevni skupnosti... Potem pa grem v svoj vinograd. Najraje peš, da srečam ljudi, da se z njimi po-

govarjam. Včasih se mi zazdi, da že, če samo prislunneš komu, že pol njegovega problema rešiš. In to je tako prijazno človeško... Sem pa letos opravil tečaj za škropljenje in negovanje vinskih trt ter tečaj za poizkušanje vin. Rad sem v svojem vinogradu. Rad sem tam s prijatelji.

Tvoj življenjski moto?

Vsako delo sprejmi z zadovoljstvom in veseljem. Z zadovoljstvom se ti cilj približuje, z jezo oddaljuje. Vse probleme reši sproti in boš vedno zadovoljen. Znaj se tudi veseliti svojih delovnih rezultatov in uspehov.

Zalka, ki je v ozadju spremljala najin pogovor, mi je namignila: »Vida, prosim, zapišite! Nihče ne bo nikoli dojel, koliko korakov je ta človek naredil za ta kraj, koliko kilometrov je prevozil, koliko svojega časa žrtvoval! Nikdar in nikoli tega nekdo drug ne bo storil za naše kraje! Nikoli za svoje delo v krajevni skupnosti ni dobil niti tolarja plačila. Tudi sejnine so bile ukinjene z njegovim vodstvom. Prosim, zapišite!«

Sem. Zapisala sem. Lojze je človek zaupanja in svoje trdne volje. Je človek, ki zna ljudi voditi in jim prislunhiti. Uporen je. Je človek, ki nas je popeljal v boj iz nerazvitosti in bo letos z nami ta boj tudi končal. Kot veliki zmagovalc. Recimo mu vsaj hvala. Za včeraj, za danes, za bodočnost...

Velik del sebe in svoje osebnosti nam je podaril. Živi v krajevni skupnosti, zanjo in ob njej.

Lojze je legenda kraja. Našega kraja. **Vida Roženbergar**

Sonja Gole: Zgodba z nasmehom

za danes, za včeraj, za jutri. V prijaznem avgustovskem jutru, ko se je Stranska vas nežila pod okriljem blagodejnih sončnih žarkov, sva s Sonjo zapisali novo zgodbo. Dan je bil prelep in preobetaven, da je ne bi začeli z nasmehom...

Sonja Gole je generalna direktorica Adrie Mobil, družbe, ki je največji slovenski proizvajalec počitniških prikolice in avtomotov. Adria Mobil je hkrati šesti največji proizvajalec v Evropi, njeno vodstvo pa je uvrščeno med priznane slovenske gospodarstvenike. Družba je zrasla iz nekdanjega podjetja Adria, ki je proizvedlo svojo prvo prikolico leta 1965. V štiridesetih letih se je število narejenih prikolice zvišalo na več kot petsto tisoč. Z lastnim znanjem in razvojem. Zgodbo v gibanju nadaljujejo. V času pisanja članka so se skorajda že povsem preselili v novo tovarno in v nove poslovne prostore v Prečno. V njej bo imelo 770 zaposlenih veliko boljše pogoje za delo. Nova tovarna jim odpira možnosti nadaljnje širitve obsega poslovanja, izboljšanja tehnoloških in proizvodnih procesov in s tem tudi višjo kakovost izdelkov.

»Vesela sem, da nam je skupaj s sodelavci uspelo. Vsi smo pomembni člani te zgodbe. Zahtevni evropski trg Adria Mobil iz leta v leto izkazuje večje zaupanje, kar se kaže tudi v rasti prodaje naših izdelkov in v utrjevanju trga« pravi Sonja Gole, ki se je pred devetimi leti s svojimi zanesenjaki odločila, da bo zmogala.

Sonja je izjemna ženska. Za svoje uspešno delo je dobila že vrsto priznanj. Prejela je odlikovanje MO Novo mesto, v letu 2003 je postala nagrajenka Gospodarske zbornice Slovenije. Leta 2004 je bila izbrana za našo Naj meščanko in za Naj menedžerko leta.

Koliko so se te dotaknile vse te nagrade? Si začutila iskrenost ljudi ob izboru in ob spremljajočih dogodkih?

Nagrade mi predstavljajo izjemno priznanje in potrditev dosedanjega dela, hkrati pa me obvezujejo za delo vnaprej. Nagrada GZS pripada tudi vsem mojim sodelavcem. Ob podelitvi nagrad v minulemu letu pa sem doživela toliko iskrenih čestitk, iskrenih zahval in toplih stiskov rok, da sem bila zelo ganjena. Težko je to povedati z besedami. Lepo pa je občutiti, da so ljudje s teboj.

Kako začneš dan? Koliko je na poti v službo odgovornosti, napetosti, koliko veselja do dela in poklica?

Na delo grem z veseljem in hkrati s polno mero odgovornosti. Enostavno vstanem s programom dneva. Če je ideja, če je misel prava, potem mora biti tudi volja. Zadovoljna sem s

svojim delom, zadovoljna sem, če smo zadovoljni vsi kot skupina. Želim delati, delati. Pa ne za svojo slavo. Za dobro družbo. Včasih bi rada samo profesionalno delala in bila navzven neopažena...

Letošnje leto je v znamenju štiridesetih. Katera občutiti najmočnejše: 40 let Adrie Mobil, naše krajevne skupnosti ali svoja?

Po pravici povedano, Adrie. Sem pa srečna, da sem tudi sama toliko stara, da sem uspela doživeti to Zgodbo Adrie v gibanju. Ja, emocije se pač porajajo tudi ob teh številkah...

Koliko si navezana na domači kraj? Tu stanuješ, tu živiš. Samo to?

Ne, jaz čutim. Čutim, da je to moj kraj. To je moje vse. Tu je moj dom, rojstni kraj, tu so moji domači, moji prijatelji. Čutim to.

Si morda kakorkoli vključena v delo naše krajevne skupnosti?

Že vrsto let po svojih močeh pomagam v PGD Stranska vas.

Kaj te moti v programskem delu KS ali pri vključevanju krajanov v delo?

Vsi vemo, da so bila nekatera obdobja zelo plodna. Izhodišče je bil boj iz nerazvitosti. V drugih obdobjih pa se je zazdelo, da se je nekako izgubil namen poslanstva. Nekateri niso razumeli, da delajo zase, za razvitost svojih krajev. Še najslabše ocenjujem vročo zgodbo s samoprispevkom, kjer je verjetno znova zatajila povezava z občinskimi institucijami.

Katera časovna obdobja svojega življenja bi rada ponovno zaživela?

V principu se nikoli ne vračam nazaj. Sem človek sedanosti in malo seveda tudi prihodnosti. Moram pa reči, da so se me čustveno, kot žensko, dotaknila leta večjih sprememb. Rojstvo prve hčerke, doživeto materinstvo... In

diploma kot nekdanj neuresničene sanje. Ja, bili so trenutki, ki so se me dotaknili neponovljivo, drugače, globlje...

Uspeš pri vseh svojih obveznostih popiti do dva litra tekočine dnevno? Eden izmed trendov za revitalizacijo telesa je danes pač tudi ta...

Ja, se potrudim. Predvsem z vodo. Moj delavnik je namreč precej dolg...

Družina ti izredno veliko pomeni. Kako usklajuje družinske obveznosti z bremenom poslovnih?

Na trenutke skušam biti samo njihova. Želim jim prislunhiti. Mož in hčerki mi s svojo nepogrešljivo pomočjo stojijo ob strani in so mi v veliko podporo. Mož je doma prevzel veliko mojih bremen. Moram reči, da gre z njihovim razumevanjem vse lažje. Je pa dobro,

da znamo ženske včasih tudi mimogrede postaviti kakšno stvar na pravo mesto...

Kaj poudariš v trenutkih, ki jih preživiš s hčerkama?

Veliko se predvsem pogovarjamo in v te naše pogovore skušam vnesti tudi dobronamerne nasvete za življenje. Izpostavljam vrednote kot so poštenje, delavnost in korektnost do soljudi.

Kje se doma najbolj najdeš? Katere rože letos krasijo vaš balkon?

Na vrtu, zunaj, tu se najdem... Tu zadiham, tu oddam, tu naberem... To je moje energijsko polje. Kar se pa rož tiče: bršljanke, pelargonije in surfinije. Pravzaprav je izbor kar tipično slovenski. Malo premalo časa imam zanje, sem pa zadovoljna, ker sadike preko zime sama vzgojim.

Dopust - avtodom, prikolica, hotel?

Tudi na dopustu smo radi mobilni -vsekakor avtodom. Že nekaj let. Letos smo ga preživeli kar v Pakoštanah.

Če bi imela dan samo zase...

Šla bi v hribe, privoščila bi si adrenalinsko zgodbo. Rada imam športno izzivalne dogodke. Rada imam ples in pravo družbo. Rada bi skočila s padalom...

Počneš adrenalinske stvari tudi v svojem prostem času?

Predvsem skušam biti s svojimi, rada smučam, plavam. Rada bi kolesarila in igrala tenis. Rada bi marsikaj. Recimo prebrala dobro knjigo...

Kaj imaš v mislih za potem, nekoč...

Nekoč bi rada potovala okoli sveta. Do nekoč pa si želim več časa zase in čimveč za svojo družino. Pa, da ob tem ne bi nenehno čutila skrbi za pravo pot podjetja...

V vašem domu se prepletajo vibracije toplih pastelnih barv in obiskovalca prevzamejo, da začuti dušo tega doma. Kakšne barve

pa prevladujejo pri tvojih oblačilih?

Se ti zdi barva za določen dan pomembna?

Zdi že, samo, ko zjutraj vstanem, že vem kaj bom oblekla. Za premišljevanje ni več časa. Barve? Zelena in roza. Pa tudi v rdeči se odlično počutim. Včasih pa je teža dneva pač tolikšna, da tudi barve ne pomagajo...

Tvoj življenjski moto?

Prepričanje v uspeh je že pol poti do cilja, za ostalo polovico pa se je vredno z delom potruditi.

Smejala si se v letih, ko sva bili sošolki. Smejala si se v potem...Še vedno se smeješ. Videti je, da imaš to vrlino prirojeno.

Kakorkoli že, smeh me osvobaja. Zakaj si ga ne bi privoščila, ko pa tako čudežno deluje? Smeh, ja tudi smeh je del moje zgodbe...

Hvala, Sonja. Zapisali sva jo. Hvala, ker si mi jo pomagala oblikovati. To zgodbo. Zgodbo z nasmehom...

V imenu vseh nas, ki čutimo tvojo zgodbo, ti iskreno čestitam. Čestitam ti za vso tvojo poslovno odličnost, zagnanost, previdnost in preudarnost. Čestitam ti za optimizem in samozavest. Čestitam ti, za tvojo pokončno - žensko držo - v tem moškem svetu.

Iskreno čestitam. **Vida Roženbergar**

Čestitka naj kot lepa pesem zazveni

Moški pevski zbor Ruperč vrh šteje 14 članov. Vodi ga znani pevovodja Tone Fink. V zboru se združujemo pevci iz večih vasi, tudi iz vasi zunaj naše krajevne skupnosti. Vsem tem se še posebno lepo zahvaljujem. Želim, da se zbor krepi z novimi pevci, da bi pridobili na kvaliteti zboru.

Krajevna skupnost Birčna vas praznuje letos 40 let svojega delovanja. Prostovoljno gasilsko društvo Stranska vas pa praznuje 50 let delovanja. Tako krajevna skupnost kot gasilsko društvo sta v omenjenem obdobju napravila ogromno dela v

pozitivni smeri. Krajevna skupnost je letos, po osemnajstih letih akcij, uspela z napeljavo vodovodnega sistema v še zadnjo vas, Veliki Podljuden. Za ta uspeh jim pevci res iskreno čestitamo. Na proslavi pa jim bomo v zahvalo tudi lepo zapeli. Naj čestitka kot pesem zazveni ...

Tudi pevski zbor ne zaostaja za omenjenima obletnicama, saj se izteka 33 let našega delovanja. Že od našega samega začetka smo sodelovali na vseh prireditvah, ki so bile organizirane v okviru krajevne skupnosti ali gasilskega društva. Člani

pevskega zboru pa pokrivamo tudi potrebe, ki jih pokažejo ljudje na širšem območju.

Vabim krajanke, da se vključijo v pevske vrste. Vaje so vsak teden ob torkih. Ostale informacije dobite pri predsedniku zboru, Hrovatiču.

Ob omenjenem praznovanju si želimo dobrega sodelovanja tudi v bodoče. Pevci pevskega zboru Ruperč vrh, iskreno čestitamo in pošiljamo lepe želje vsem krajanom naše krajevne skupnosti.

Predsednik MPZ Franc Hrovatič

Praznujmo skupaj

Spoštovani krajanke in krajanke, o obletnicah govorimo. O štirideseti, o petdeseti.

Praznovali bomo. Praznujmo skupaj. Praznujmo vsi. Ta leta so namreč tudi naša in predvsem naša. To so bila leta, v katerih sta nas družila prijateljstvo, silna požrtvovalnost in želja po sodelovanju. To so bila leta, ki smo jih živeli drug z drugim in jih podarili vsem. Sovasčanom, kraju in njegovi zgodovini. Naše dolgoletno druženje in želja po razvoju se bosta za vedno vtakali v sedanost in preteklost kraja. V šumenju sekvoj bo še dolgo odmeval zven naših dobronamernih, koristnih in plodnih akcij. Res je, teh 40 let je tudi naših... Bila so leta, bili so trenutki in bile so poti, ki smo jih v teh letih preživeli in prehodili skupaj. Imeli smo skupno preteklost, zaživimo tudi bodočnost skupaj... Za naš kraj gre ... In za nas ...

Člani Komisije za kulturo

KUD Moški pevski zbor Ruperč vrh

Ali ste vedeli...

- da je bil moški pevski zbor ustanovljen na pobudo krajanov
- da so ga simbolno poimenovali po ruperških sekvojah
- da je zbor ob ustanovitvi, leta 1972, štel kar 32 članov
- da je v zboru izmenično pelo preko 60 pevcev – iz naših in okoliških krajev
- da je zgodovino zboru pomagalo pisati pet pevovodij: Ludvik Ahačič, Ernest Jazbec, Sonja Pirc, Peter Cigler in Anton Fink
- da je nemoteno dolgolet-

no delo zboru skrbelo pet predsednikov zboru : Franc Bartolj, Drago Rozenberger, Franc Golob, Ivan Hrastar in Franc Hrovatič

- da je pet pevcev zboru zvestih že 30 let : Franc Golob, Ivan Hrastar, Franc Hrovatič, Marjan Sever in Franc Šmajdek

- da so imeli pevci v tridesetih letih 1620 pevske vaje, na katerih so se naučili preko 120 pesmi
- da so imeli v tridesetih letih 395 nastopov
- da želijo še naprej živeti s krajem in vas vljudno vabijo v svoje vrste? Dajte, moški, pridružite se jim!

Utrinka z zadnje kulturne prireditve

Rdeči križ že dolgo rdeče žari

Kronologija prehojene poti

Ob pripravi članka o delovanju organizacije Rdečega križa (RK) v naši krajevni skupnosti za obdobje 40-ih let sem ugotovila, da je le ta, v začetku delovala le na Osnovni šoli Birčna vas. Delovala je ob pomoči učiteljev in je povezovala otroke in posredno vplivala na starše oziroma krajanje bližnjih vasi, od koder so otroci prihajali v šolo.

Za začetek sem našla gradivo za opis delovanja RK v OŠ Birčna vas, v njihovi »šolski kroniki«, ki jo je vodilo šolsko osebje oziroma takrat delujoči učitelji na šoli.

Iz vsebine kronike je razvidno spoštljivo in bogato sodelovanje med krajanji in šolo ter ostalimi organizacijami v KS. **Zapise so pričeli pisati z datumom 31. avgust 1947.** Zapisano je, da je že tedaj na šoli delovala organizacija RK, v katero so bili včlanjeni skoraj vsi učenci (približno 150 – 160 učencev).

V povojnem času je bilo življenje na vasi povsem drugačno kot je danes. Razvijalo se je tako

kot so narekovale razmere v družbi. Iz zapisov je razvidno, da so na šoli organizirali izobraževalne tečaje RK za žensko kmečko mladino. Dekleta in mlade žene so jih obiskovala ob nedeljah. Poučevali so jih takrat delujoči učitelji na šoli. Med prvimi omenjenimi predavatelji so omenjene Ivanka Gril in Marija Metlika ter za praktični pouk Ana Golob in Justina Šušteršič.

Kasneje omenjena voditeljica izobraževanja je tudi doktor Furlanova. Prirejali so tudi razne prireditve ob 8. marcu in ob praznikih državnega značaja. Iz simbolične članarine so kupovali sanitetni material za šolo ali pa so sredstva porabili za nabavo šolskih knjig za »Pionirsko knjižnico«.

V sodelovanju republiškega RK s krajanji in šolo so otroci v letu 1955/56 že zbirali jabolka in druge pridelke za šolsko kuhinjo na Jesenicah in Šiški. Pomagali so tudi v drugih oblikah. Raznašali so obvestila za fluorografiranje, ki se je takrat izvajalo po vaseh. V letu 1957, ob odkritju spomenika padlim borcem na Ruperč vrhu, so šolarji sodelovali na

proslavi. To se je nadaljevalo vsa leta, do danes.

Sonja Petric in Niko Marjanovič sta leta 1958, kot delegata šole, sodelovala na plenumu RK in podala poročilo o delu RK na šoli v Birčni vasi. V letih 1960/61 je o delovanju RK pisal v Dolenjski list pokojni g. Filip Rihar, ki je takrat

Dolgoletna in požrtvovalna predsednica Zalka Rkman pozdravlja starostnike

deloval na tukajšnji šoli. Šolski otroci so v tem času, v imenu RK, zbirali denarne prispevke za Sklad boja proti TBC, za

bolne otroke na Debelem rtiču in podobno.

Dejavnost RK se je vse bolj krepila na šoli, med krajanji in v krajevni skupnosti. V letih od 1964 do 1971 je delovala na šoli tudi učiteljica g. Anica Bukovec, sedanja predsednica OZRK Novo mesto. Medtem je bila ustanovljena organizacija mladih članov RK (MČRK). Ti so prejeli članske izkaznice. 9. maja 1970 so že pripravili kulturni program ob sprejemu prvošolcev v organizacijo MČRK.

Iz Kronike je razvidno, da je bil v naši krajevni skupnosti organiziran prvi Občni zbor RK 16. januarja 1971. Pregledali so minulo delo in začrtali naloge za naprej. Oblikovali so odbor, kateremu je predsedoval pokojni g. Pavel Moravec. Glavna in prioriteta naloga je postala akcija zbiranja krvodajalcev, opravljali so občasne obiske in skromne obdaritve socialno prizadetih krajanov. Delovanje se razširilo ob strokovni pomoči občinskega odbora RK. Na šoli deluje organizacija MČRK, ki posredno sodeluje s Krajevno organizacijo RK.

V zadnjih letih na šoli redno pripravljajo novoletne čestitke za starostnike, ki jih KO RK priloži k novoletnim paketom. Povedati je potrebno, da se organizacija RK redno vključuje in sodeluje s humanitarnimi akcijami ob elementarnih nesrečah: potresu, poplavah, socialnih pomočeh doma in v širšem obsegu.

Zadnjih 25 let članstvo KO RK Birčna vas redno organizira vsakoletno srečanja starostnikov. Ob novem letu obiščemo in obdarimo vse starejše nad 70 let, obiščemo krajanje v domovih ostarelih, obiščemo in skromno obdarimo živčee 90 letnike, od pokojnih se poslovimo z žalnim svečnim arazmajem in pomagamo pri nekaterih zunanjih akcijah RK, s finančnimi vložki.

Delovanje aktivistov je zahtevno in po svoje hvaležno, če prizadeta oseba prepozna naš dober namen. Za neplačana dela danes ni več veliko posluha in interesa. V večini primerov vidimo samo sebe in svoje probleme.

Zapisa: Zalka Rkman

Naši starostniki se radi in se tudi veselo družijo

Deset nasvetov za ohranitev in izboljšanje zdravja

1. Ne škodujte si po nepotrebnem. Ne kadite in ne pijte preveč alkohola.
2. Skrbite za svoje duševno in telesno zdravje, redno se gibajte, uživajte zdravo hrano.
3. Mislite pozitivno, rešujte težave.
4. Hodite na redne preventivne preglede zaradi bolezni prostate (moški po 50. letu)
5. Redno si same pregledujte dojke in redno hodite na preglede h ginekologu; po 50. letu pa tudi v ambulanto za dojke.
6. Če ste pretežki, shujšajte.
7. Merite si krvni tlak in v primeru povišanih vrednosti (140/90), obiščite svojega zdravnika zaradi morebitnega zdravljenja. Ne uživajte preslane hrane.
8. Po posvetu z ginekologom jemljite hormonsko nadomestno terapijo. Ne samo, da bo manj menopavzalnih težav, tudi manjše bo tveganje za razvoj ateroskleroze in osteoporoze.
9. Vsaj enkrat na pet let izmerite vaš krvni sladkor in holesterol. Vaš izbrani osebni zdravnik vas lahko povabi na preventivni pregled, kjer vam določi tveganje za razvoj bolezni srca in ožilja (velja za moške od 35. – 65. in za ženske od 45. – 70. leta) na osnovi vprašalnika, pregleda in laboratorijskih vrednosti sladkorja in holesterola. Po pregledu se, če je potrebno, udeležite preventivnih delavnic.
10. Redno jemljite predpisane terapije. Čim manj pa, razen, če je res potrebno, uporabljajte pomirjevala in zdravila za lajšanje bolečin, ki škodujejo želodcu.

- Mislite pozitivno, rešujte težave.
3. Bodite pozorni na določene simptome, ki lahko pomenijo rakavo bolezen:
    - pojav dolgotrajnega kašlja oziroma sprememba kroničnega kašlja pri kadilcih
    - pojav črnega blata in bolečin v želodcu
    - izmenjajoče driske in zaprtje
    - zatrdlina v dojki
    - dolgotrajna hripavost
    - rast kožnih znamenj, ki jih spremlja sprememba barve, nepravilni robovi
    - kožne rane, ki se ne zacelijo in imajo privzdignjen rob
    - nenamerna izguba telesne teže
    - upoštevajte družinsko obremenjenost z rakavimi boleznimi (rak debelega črevesja, rak dojke)

Spoštovani krajanji, čestitam Vam za vse vaše obletnice, lepo praznujte in zdravju škodljivih, se reči varujte.

dr. Matjaž Roženberger

Zgodilo se je?

V Stranski vasi se je tudi v gostilni JU&NI dogodila sprememba. Zamenjali so se lastniki, ker se je BORIS odločil za trenutni počitek. JANJA, kot najemnica se je odločila za veliki poseg v »biznis«, ter odšla za »kelnarco«. Krajanji menimo, da bi se ji celo posrečilo z našo pomočjo! Firma OVNIČEK dela vsestransko, tudi vozi!

TRANSPORT OVNIČEK d.o.o.
Stranska vas 1b

Križ povezanosti

Nekoč smo imeli na Rakovniku križ, za katerega ne vemo, kdo ga je postavil in s kakšnim namenom. Druga svetovna vojna nas je prikrajšala za veliko kulturnih spomenikov. Med drugimi tudi za naš križ na Rakovniku. Vaščani smo ga vsa ta leta pogrešali. Nekatere okoliške vasi imajo celo kapelice, mi pa še križa nismo imeli.

Želja vaščanov je bila, da bi ga ponovno postavili. Nekaterim se žal, ta želja ni pravočasno uresničila. Lani jeseni smo si postavili nalogo, da akcijo postavitve izpeljemo do Velike noči. Uspelo nam je. Križa ni bilo mogoče postaviti na prvotno mesto. Postavili smo ga sredi vasi. Novopostavljeni križ je gospod župnik blagoslovil, mi pa smo se zahvalili vsem, ki ste nam postavitev omogočili:

Utrinek s svečanosti blagoslova križa

podjetju Proles (Stanku Turku), Ladu Rauhu, Janezu Cimermančiču, Vinku Pircu in vsem vaščanom.

Naj križ simbolizira mir v vasi, dobre sosedske odnose in

našo povezanost. Naj postane mesto našega vaškega druženja, simbol naše strpnosti. Za vse nas. In za prihodnje rodove,
Jože Medic, Rakovnik

(Članek objavljamo ponovno, ker je pri prejšnji pripravi glasila izpadla fotografija svečanosti blagoslova križa. Krajanom Rakovnika se opravičujemo. Uredništvo)

Lovska družina Padež skozi čas

59 let delovanja našega lovskega društva Padež je častljiv jubilej. V teh letih, ko večina slovenskih lovskih organizacij praznuje različne obletnice svojega delovanja, se tudi v LD Padež pripravljamo na praznovanje obstoja naše lovske organizacije. Prihodnje leto želimo namreč obeležiti 60-letnico njenega delovanja. Na prehojeno pot, katero so spremljali vzponi in padci, smo padežki lovci upravičeno ponosni. Lovsko družino Padež in njeno neprekinjeno delovanje na območju lovišča, ki ji je bilo dodeljeno v upravljanje leta 1946 z malimi spremembami, bomo skušali predstaviti kronološko v besedi in sliki.

Sedanja lovska družina Padež je dejansko nastala iz njenih štirih predhodnic z reorganizacijami, ki so bile končane 3. oktobra 1967. Začetek predhodnic LD Padež

sega dejansko v leto 1946, ko so bile z odločbo Okrajnega ljudskega odbora (OLO) Novo mesto ustanovljene na območju sedanje LD Padež naslednje lovske družine:

LD Birčna vas

Ustanovljena z odločbo OLO Novo mesto št. 74/1-46. Površina lovišča je bila 1336 ha, letna zakupnina pa je znašala 341 din. Zakupna pogodba je bila izdana 27.12.1946 in je veljala za obdobje petih let (do 31.03.1951). Lovska družina Birčna vas je takrat štela 7 članov.

LD Podgrad

Ustanovljena z odločbo OLO Novo mesto št.74/1-46. Površina lovišča je bila 2134 ha, letna zakupnina pa je znašala 641 din. Zakupna pogodba je bila izdana 27.12.1946 in je veljala za obdobje petih let

(do 31.03.1951). Lovska družina Podgrad je takrat štela 5 članov.

LD Uršna sela

Ustanovljena z odločbo OLO Novo mesto št. 74/1-46. Površina lovišča je bila 1920 ha, letna zakupnina pa je znašala 576 din. Zakupna pogodba je bila izdana 27.12.1946 in je veljala za obdobje petih let (do 31.12.1951). Lovska družina Uršna sela je takrat štela 9 članov.

LD Raduha

Ustanovljena z odločbo MINOT LRS 6.10.1950 pod št. 569/50 in odločbo SOB Novo mesto št. 2604/50 z dne 23.10.1950. S to odločbo so prenehale obstajati LD Birčna vas, LD Podgrad in LD Uršna sela. Člani vseh treh bivših lovskih družin so se vključili v novoustanovljeno lovsko družino Raduha.

Člani novoustanovljene lovske družine Raduha so za nemoteno delovanje izvolili svoje organe vođenja, ki so že v tisti časih funkcionirali po načelih zakona o društvih, oziroma zelo podobno delovanju v današnjem času.

Sedanja lovska družina Padež je dobila svoje ime na rednem občnem zboru v kraju Padež, leta 1955. Za preimenovanje družine je bilo več razlogov. Med pomembnejše razloge štejemo središče lovišča, lovska kočica, dostop, prometne zveze in ostalo. Na tem občnem zboru je bila

izvedena tudi zamenjava dela lovišča z LD Toplice tako, da je meja lovišča v pretežni meri že ustrezala današnjemu opisu. Z zamenjavo dela lovišča se je menjalo tudi članstvo. Lovci iz nekdanje LD Uršna sela so se, 15. oktobra 1955, vključili v LD Toplice, lovci člani LD Toplice iz okolice Novega mesta, pa v LD Padež. Dokončno mejo je LD Padež dobila z odločbo občine Novo mesto z dne 3. oktobra 1967.

Lovski objekti in ostale nepremičnine

Člani LD Padež so dejansko zgradili dve lovske kočice, in sicer, obe v kraju Padež, kjer je tudi središče lovske družine oziroma v kraju, po katerim nosi družina tudi svoje ime.

Za gradnjo prve lovske kočice je bil sprejet sklep na občnem zboru društva v letu 1961. Z gozdnim gospodarstvom je bil sklenjen dogovor za odstop dela zemljišča za gradnjo, in sicer, nad sedanjo logarnico. Z gradnjo so člani LD pričeli jeseni istega leta, ko je bila zabetonirana tudi prva betonska plošča. V letu 1962 se je z gradnjo nadaljevalo in istega leta jeseni je bila kočica pod streho. Ta kočica je bila v letu 1963 dograjena in opremljena in so jo lovci lahko uporabljali za svoje nemoteno delovanje in ostale društvene dejavnosti.

Število članstva se je iz leta v leto povečevalo in, ker kočica ni bila velika, se člani začeli razmišljati o njeni širitvi, oziroma o zamenjavi za nekdanjo Bahovčevo hišo. Ker so imeli gozdarji novomeškega Gozdnega gospodarstva posluš za lovsko dejavnost, je bila želja lovcev po zamenjavi lovske

kočice uresničena. Pogodba med GG Novo mesto in LD Padež je bila sklenjena dne 26. septembra 1979, v letu 1980 pa smo začeli z gradbenimi deli na novi lovske kočice. Gradnjo oziroma obnovo smo nadaljevali do leta 1992, ko je bila kočica dograjena v sedanji obliki in opremljena za društveno dejavnost. V letu 1998 smo ob lovske kočice postavili leseno nadstrešnico, ki smo jo dokončno dogradili leta 2001. Namenjena je društveni dejavnosti lovske družine v polletnih mesecih, pa

Postavitev lesene nadstrešnice

➔ tudi ostalim obiskovalcem.

LD Padež je leta 1984 v kraju Mihovec odkupila 56 a veliko zemljišče od lastnika iz Birčne vasi. Nakup tega zemljišča je bil prvotno namenjen postavitvi novega lovskega objekta, vendar smo to misel člani kasneje opustili. To zemljišče danes služi divjadi kot pašnik. Krajanom pa nudi boljše funkcioniranje GSM aparatov, ker je družba Mobitel leta 2001 na tem zemljišču postavila svoj oddajnik.

Da bi imela lovska družina tudi v Padežu svoje zemljišče, je bila dolgoletna želja njenega članstva. Veselo novico so lovci dočakali jeseni leta 1999. Takratni lastnik zemljišča, na katerem je stala tudi lovska kočja KZ Krka iz Novega mesta, je to zemljišče ponudil v odkup. Pridni padežki lovci so za skromne lovske prihranke in, seveda tudi za svoje, odkupili zemljišče v velikosti 1 ha in 41 a.

Leta 2001 se je ponudila možnost nakupa še preostalega travniškega dela zemljišča v Padežu od GG Novo mesto. Člani LD smo se na zboru društva odločili za nakup. Od lastnika smo odkupili preostali del zemljišča z vsemi nepremičninami v velikosti 37 a in s tem izpolnili skromno, tiho željo slehernega člana lovske družine.

Leta 1995 smo člani LD Padež na novo obnovili elektrovod na relaciji Cerovec – Padež. S svojim prostovoljnim delom smo uredili izkop jam, zamenjali 23 električnih drogov in 840 m električnega kabla.

Pri vseh nakupih in pri vseh delih gre zahvala članom lovske družine, ki so z svojim delom in lastnimi prispevki omogočili nakup oziroma izgradnjo vseh dobrin v lasti LD Padež. Ob sadovih marljivega dela padežkih lovcev danes uživajo tudi ostali krajan tega prostora.

Lovska družina Padež ima dokaj razgibano zgodovino, saj je v preteklih letih doživela vrsto reorganizacij. Spada med dokaj bogate lovske družine z visoko divjadjo, ker ima le ta za svoj obstoj dobre naravne pogoje. Vključena je v Lovsko zvezo Slovenije oziroma v novomeško upravljalsko območje. Današnja velikost celotnega lovišča je 6651 ha, od tega je ne-lovne površine 406 ha. Glede na naravne in druge pogoje, omogoča smotrno in usklajeno razporeditev. Omogoča izvajanje v lovsko upravljalskem območju načrtovanih ukrepov in nalog pri upravljanju z divjadjo.

Starešina LD Padež
Jože Kastelic

Učenci sodelujejo na vseh prireditvah v KS

Šola, pri šoli, s šolo ...

Kronološki pregled dogodkov podružnične šole Birčna vas

Po drugi svetovni vojni je potekal pouk v treh učilnicah v dveh izmenah. Od leta 1956 do 1958 je bila šola osemletna s kombiniranimi oddelki. V

najprej telovadnico in večnamenski prostor, ki so ga kasneje spremenili v učilnico. Na šoli se je takrat končal dvoizmenski pouk. Organizacije v KS Birčna vas še danes uporabljajo šolske prostore za svoje sestanke in

tudi v prihodnje. Krajanom in vodstvu KS Birčna vas pa čestitamo ob 40. letnici njenega obstoja.

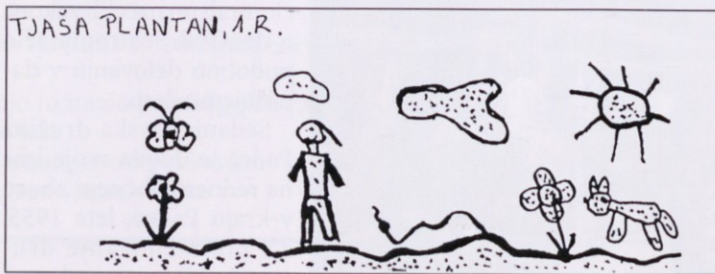
Učiteljice podr. šole Birčna vas

Nove legende o gradu Ruperč vrh

Legenda pripoveduje, da grad Ruperč vrh mnogo let ni imel imena.

Grad Ruperč vrh je bil najslavnejši grad na Dolenjskem. Vsa največja gospoda so hodila na grad. Skupaj so hodili na lov in prirejali zabave pod mogočno cipreso.

Nekega dne pa se je zgodilo nekaj zanimivega. Grajski stražarji so ujeli največjega roparja v deželi. Zaprli so ga v najtemnejšo ječo. Lopov je bil iznajdljiv. Začel je kopati jamo. V njej je odkril okostje slavnega grofa Ruperča. Ropar je kričal tako dolgo, da je prišel v ječo sam grof Luka. Prepoznal je okostje svojega prednika. Poklical je stražarje. Stražarji so okostje dali

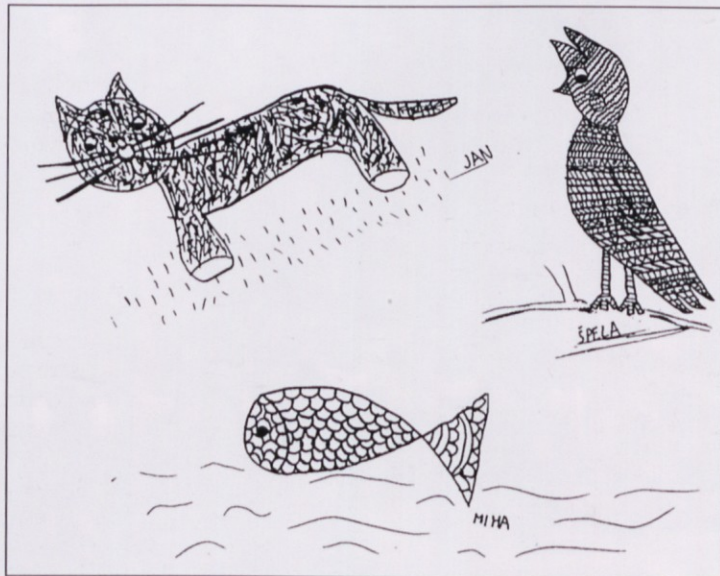
tem času je bilo na šoli do 160 učencev, v desetih letih pa je število upadlo na 123. Od leta 1995/96, ko je bilo na šoli še 94 otrok, število postopoma upada in v šolskem letu 2004/05 je na šoli 56 učencev.

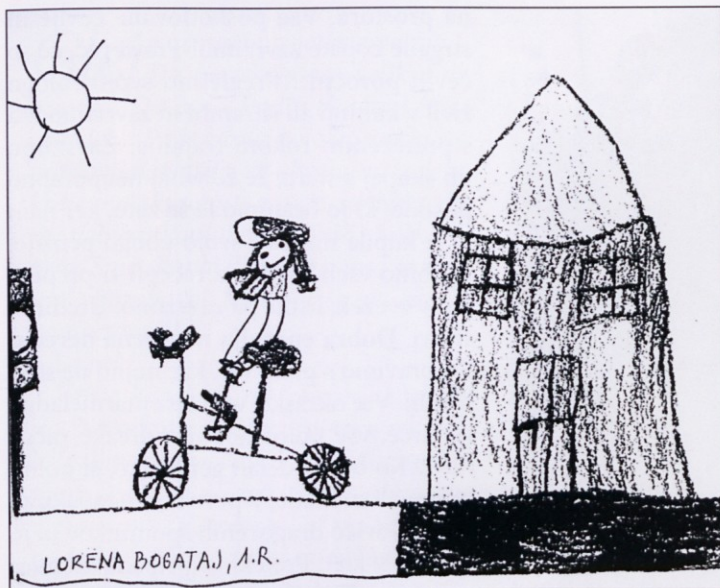
V šolski kroniki smo zasledili, da so učenci naše šole sodelovali tudi na prireditvi prvega krajevnega praznika Birčna vas, v šolskem letu 1964/65. Od ustanovitve krajevnega skupnosti pa do danes, šola tesno sodeluje s krajevno skupnostjo in z njenimi organizacijami. Učenci radi sodelujejo na vseh kulturnih prireditvah, tesno sodelujejo z gasilskim društvom, Rdečim križem in Organizacijo zveze borcev. Udeležujejo se vseh akcij (čistilnih, solidarnostnih, zbiralnih, ...) in raznih srečanj. Učenci redno, s svojimi likovnimi in literarnimi prispevki, popestrijo krajevno glasilo Šum sekvoj.

V letu 1977 so krajan zgradili prizidek pri šoli za potrebe KS in šole. S tem je šola pridobila

druženja. Krajevna skupnost ves čas podpira šolo in je zainteresirana za njen obstoj, priložnostno finančno pomaga pri udeležbi dejavnosti (Šola v naravi, kolonija, učni pripomočki, ...).

Učenci in delavci šole se zahvaljujemo za prijetno in ustvarjalno sodelovanje, ki si ga želimo

v stekleno krsto in jo odnesli v grajski muzej. Ko so se stražarji vrnili, je grof pokazal na pokrov, na katerem je ležal okostnjak. Stražarji so pokrov dvignili in v skrinji zagledali zlato.

Grof Luka je roparja postavil na najvišje mesto v njegovem kraljestvu, postal je njegov svetovalec.

Ker pa so v gradu našli okostje slavnega grofa Ruperča, se je od takrat naprej, grad imenoval Grad Ruperč vrh.

Klara Golič, 4.r.

To sem jaz

Sem Simon Brdar. Star sem deset let in hodim v četrti razred. Moj najljubši predmet je slovenščina. Rad imam tudi glasbo in telovadbo. V prostem času gledam televizijo, igram šah, Monopoli ali rešujem križanke. Imam dva starejša brata, ki pogosto prihajata k nam na obisk. Z njima igram košarko in nogomet na našem dvorišču, pozimi pa skupaj smučamo po vzpetini, ki je blizu naše hiše. Zelo rad poslušam klasično glasbo in se sam učim igrati na klavir. Zaigram že deset pesmic, a le z eno roko. Imam tudi psičko Loti, s katero hodimo ob nedeljah na sprehod. Stara je dve leti in zelo rada skače za žogo.

Tako! To bi bilo na kratko vse o meni. Na koncu naj dodam le še to, da sem vesel, da sem zdrav, da imam veliko prijateljev in svojo družino, ki mi zelo veliko pomeni.

Simon Brdar, 4.r.

Moj papagaj Koki

Nekega dne je priletel na streho papagaj. Oči ga je ulovil in zaprli smo ga v kletko. Kletko imamo obešeno v garaži. Ime mu je Koki. Star je sedem let. Je rumene in bele barve. Koki je zelo živahen. Vsak avto, ki se ustavi pred hišo pozdravi z žvižganjem. Hranimo ga s semeni za srednje velike papige. Večkrat mu menjamo vodo. Tudi kletko mu očistimo. Med čiščenjem kletke ga spustimo in leta po garaži. Papagaja Kokija imam zelo rada. Ker ne zna govoriti, se pogovarjava z žvižganjem.

Spela Šušteršič, 2.r.

Moja muca Pika

Moji mucji je ime Pika. Dobil sem jo od babice iz Črmošnjic. Je bele barve. Zelo so mi všeč njene modre oči in košat rep. Svoj kotichek sem ji pripravil v garaži, kjer tudi spi. Ko pridem iz šole, me večkrat počaka na hišnem pragu. Malo se poigram, nato pa ji v posodo nalijem mleko. Rada se greje na soncu. Ker gre cesta blizu naše hiše se bojim, da je ne bi povozil avto. Brez muce bi mi bilo dolgčas.

Jan Štangelj, 3.r. devetletke

Bil sem ogenj

Bil sem še majhen otrok. Hodil sem po temačnem gozdu in zagledal srebrno hišo.

Potrkal sem na vrata. Nihče se ni oglasil. Prijel sem za kljuko in ugotovil,

da so vrata odprta. V kuhinji so stale raznobarne pijače. Poskusil sem eno in kar naenkrat nisem več čutil rok in nog. Pogledal sem se v ogledalo in od začudenja omedlel. Spremenil sem se v ogenj. Stekel sem v vas. Ker so bile hiše lesene, sem jih večina požgal. Vaščani so poklicali gasilce. Gasilci so prijeli v roke vodni top. Voda je škropila po meni in me čez čas pogasila. Zopet sem bil navaden otrok. Stekel sem domov in družini pripovedoval o svoji dogodivščini.

Nočem več postati ogenj, saj naredim preveliko škodo.

Simon Brdar, 4.r.

*V se se začne v družini
Sonce prihaja, božič odhaja,
polno veselja še vedno ostaja.*

Radi se imamo, veselo se igramo.

srečni smo vsi, vse dni.

*Za božič nam je lepo,
se veselimo, ga skupaj preživimo.*

Tako se leto vrti, z njim pa mi vsi.

*Veselje je pri nas doma,
Srečna sem, da nisem sama.*

Nika Klobučar, 4.r

bi rad več vozil. Še dolgo so me bolele roke.

Rok Medic, 4.r.

Ko bom velik ...

Ko bom velik bom vrtnar. Sadi bom rože. Dovolj velike bom prodajal. Vrtnar bom zato, ker mi je ta poklic všeč. Tudi moja starša sta vrtnarja. Pri delu jima rad pomagam. Doma imamo vrtnarijo, zato mi je to delo že znano.

Jaka Zupančič, 2.r.

Kaj bom postala ...

Rada bi postala vzgojiteljica. To je poklic, ki je zelo zanimiv, saj se ukvarjaš z otroki. Otroke pa imam zelo rada.

Poklic vzgojiteljice si predstavljam kot zelo sproščen, hkrati pa tudi zahteven poklic.

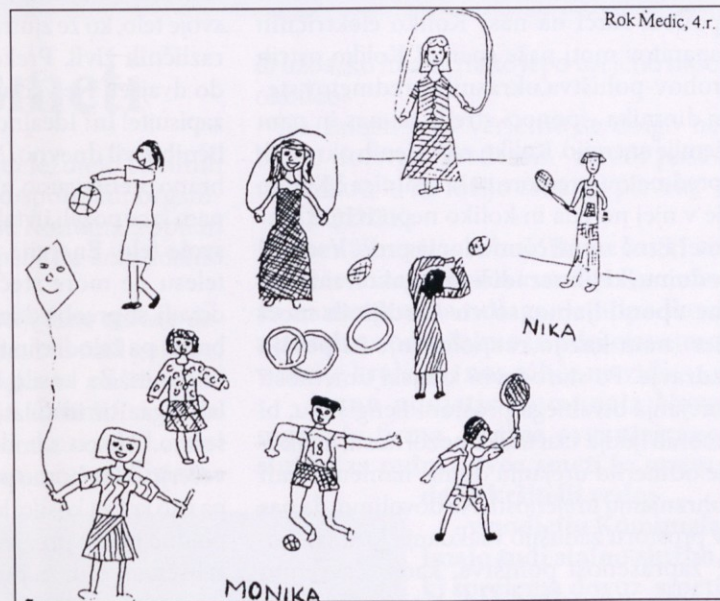
Zahteven je zato, ker moraš skrbeti za vse otroke, kot bi bili tvoji. Rada bi bila vzgojiteljica v jaslih, kjer so najmlajši otroci. Čeprav je z njimi veliko dela, so najbolj pridni.

Upam, da se mi bo ta želja uresničila, saj si zelo želim opravljati ta poklic. Mislim, da bi bila dobra vzgojiteljica.

Nastja Lokar, 4.r.

Na izletu

Mami, oči in jaz smo bili v

Pomagal sem pri delu

V torek sem očku in mami pomagal nositi drva. Prenašali smo jih iz barake v kurilnico.

Pomagala sta tudi brat in bratranec.

Z mamicco sva pripravila samokolnico in začeli smo delati. Spodaj smo zlagali mokra drva, na vrh pa smo zložili suha. Moj brat je zlagal, ostali pa smo drva vozili in podajali. Zložili smo dve vrsti. Segali sta skoraj do stropa. Delali smo dolgo in zložili res visoko skladovnico drv.

Drva so bila težka, zato jih ne

Volčjem potoku. Tam smo si ogledali rožice, potem pa smo imeli kosilo. Nato smo odšli k slapu Savica. Tam je bilo zelo veliko stopnic. Naštel sem jih dvesto. Odpeljali smo se še na Bled. Hodili smo okoli jezera. Postali smo utrujeni, zato smo šli domov. V avtu smo se dogovorili, da bomo še kdaj šli na izlet.

Primož Ajdišek, 1.a

Prispevke otrok smo izbrali iz glasila MRAVLJICE, glasila učencev podružnične šole Birčna vas.

Izberimo si svoj dan. Iztrgajmo se iz okov nenehne bitke s časom, v katero nas je ujel tempo današnjega življenja. Preprosto, vzemimo si čas. Bodimo en dan sami s seboj. Obnovimo svojo življenjsko energijo, energijo svojega doma in energijo njegove okolice. Naredimo si dan drugačen in poseben...

Zbudimo se zgodaj. Energije pred šesto zagotavljajo vitalnost dneva. Prebujajmo se mirno. V mislih umirimo telo. Nato nekajkrat globoko vdihnemo in izdihnemo. Predstavljam si, da vdihnemo svežo energijo, z izdihom pa skušamo izriniti iz sebe težo včerajšnjega dne. Odločimo se, da bomo danes odprti le za pozitivne misli. Vzemimo beležko. Načrtovali bomo oživitv svojih energij. Beležili si bomo temeljne nove prihodnosti, ki jo želimo spraviti v sedanost še letos.

Poglejmo našo spalnico. Vprašajmo se kako spimo in pogledajmo svoje ležišče. Kdaj je bilo nazadnje prezračeno in prečiščeno, iz kakšnega materiala je, koliko let šteje? Pa pod posteljo pogledajmo. Je prostor čist in prazen, da energije lahko krožijo? Kakšne so zavese? Kdaj smo jih nazadnje oprali? So morda raztrgane in pretežke za ta prostor? Odstranimo rože iz spalnice. Le dve lahko pustimo-roži z zaobljenimi listi, v enakih lončkih. Odstranimo vaze z vodo, odstranimo slike z vodo. Vse, kar je povezano z vodo, ne sodi v spalnico. Koliko ogleadal ponoči žarči na nas? Koliko električnih aparatov moti naše spanje? Koliko ostrih robov-pohištva, okrasnih predmetov, sten, dimnika - ponoči strelja na nas in nam jemlje energijo. Koliko zaprašenih okrasnih predmetov premore naša spalnica? Koliko je v njej nereda in koliko nepotrebne kram-e? Proč s tem! Nemudoma proč! **Vse reči v domu, ki jih zaradi kateregakoli razloga ne uporabljamo, so vir škodljivih moči ter nam kazijo razpoloženje in pešajo zdravje.** Po starodavni kitajski umetnosti urejanja bivalnega prostora Feng šuiju, bi morali ljudje vsaj toliko pozornosti, kolikor je odmerijo urejanju doma, nameniti tudi ohranjanju urejenosti. Ne dovolimo, da nas v prostoru zadušijo vsakdanja krama,

zapršenost pohištva, kaos. Zavrzmimo kramo, ustvarimo red. Ne pustimo, da nas raznorazni spominki in polomljeni predmeti ohranjajo v temačni preteklosti in nas ovirajo, da bi se izpolnili v svetlejši sedanosti.

Kaj pa se skriva v naših omarah? Res nosimo vsa oblačila? Koliko smo jih letos kupili in koliko zavrgli? Držimo se pravila, da mora ena stara stvar iz hiše, ko kupimo novo. Sklenimo, da bomo v bližnji prihodnosti zavrgli vse poškodovane in neuporabne predmete, torbe, oblačila, odeje. Vse, na čemer se ustavlja negativna energija in nam ponoči jemlje obnovitveni počitek

Sonce se je že dvignilo. Čas je za zajtrk. Pa ne kakršenkoli. Toplo septembrsko jutro je, pojedli ga bomo zunaj. Danes bomo jedli

drugače. Pojedli bomo dva sadeža. Enaka. Dve jabolki ali dve breskvi. Namesto kavice bomo popili npr. sveže iztisnjen sok iz istih sadežev. Ljudje naredimo veliko napako za svoje telo, ko že zjutraj zaužijemo do sedem različnih živil. Preko dneva se jih nabere do dvajset. Ne verjamete? Samo en dan si zapisujte! In? Idealno je namreč do pet različnih živil dnevno. Mi pa s to raznovrstno hrano pretiravamo, zbasamo vase vse, kar si nam srce poželi in tako krasno pregrevamo svoje telo. Energija zastaja, po razgretem telesu ne more steči... Ker imamo vsega dovolj, se preobjedamo. Jemo in jemo - kdaj bomo pa želodec in telo prečistili? Storimo to danes. Za kosilo bomo zaužili le nekaj lahkega. Riž in solato ali zrezek na žaru in solato. Ali pa samo zelenjavno juho. Za večerjo, ki jo bomo pojedli do šestih zvečer pa isto kot za kosilo, le v manjši količini. Popoldne bomo preživeli ob sveže kuhanem zeliščnem čaju za prebavo ali ob vodi.

Kako pa je z našo kopalnico? So vrata vanjo vedno zaprta? Je pokrov školjke v času neuporabe spuščena? Ali kdo spi v prostoru nad ali pod školjko ali nasproti školjke? So odtoki v kopalnici prehodni? Kaj je v kopalnici poškodovanega in razbitega? Zavrzmimo vsa negovalna sredstva, zdravila in čistila, ki jim je potekel rok trajanja. Vrzimo proč stare, napol prazne embalaže lepotil, ki jih v imenu higiene ni več varno uporabljati. Preusmerimo raztrgane brisače za stare krpe. Prečiščena kopalnica nam bo v pomoč pri revitalizaciji naše energije.

Do kosila pogledajmo še v omaro za čevlje, kuhinjo, klet in podstrešje. Za dnevno sobo in jedilnico si bomo morali tako in tako vzeti poseben dan, ker sta to aktiv-

na prostora. Vse poškodovane čevlje in strgane copate zavrzmimo! Prava reč, če so čevlji poročni... Pregledajmo svojo zalogo živil v kuhinji ali shrambi in zavrzmimo vsa s pretečenim rokom trajanja. Zavrzmimo jih skupaj s staro, že zdavnaj neuporabno posodo, ki jo hranimo le še zato, ker nam jo je kupila mama s svojo ubogo penzijo. Vsebinsko vseh lističev z recepti si prepisimo v zvezek, listke pa zavrzmimo. Uredimo stvari. **Dobra energija ne pozna nereda!** Pospravimo s pulta vse, kar nujno ne sodi h kuhi. Vse okraske, vse stare marmeladne kozarce, vse položnice in odrezke računov... Ko bomo delali generalko, si bomo pripravili tri škatle. V prvo bomo zapakirali vsaj polovico dragocenih spominkov in jo odnesli v klet. Preteklost pripada kletnim prostorom, prihodnost pa podstrešju. Naredimo red in čistko tudi v kleti in na podstrešju. V drugo škatlo zložimo stvari, za katere smo prepričani, da so neuporabne in jih ne bomo več potrebovali. Odpeljali jo bomo na odpad. Naj bo čim večja... V tretjo sortirajmo oblačila, posodo, gospodinske pripomočke, ki jih ne bomo nikoli uporabljali. Podarimo jo.

Zapomnimo si, da **nered ustvarja neustvarjalnost, težavnost, obremenjenost, slabo počutje, bolezen.** Adijo Feng šui in dobra energetska postavitev opreme, če pa ne znamo prijeti za metlo in krpo. Poskrbimo za red in čistočo - to sta močna vira življenjske energije.

Popoldne preživimo ob zeliščnem čaju na vrtu. Pregledajmo cvetlično zasaditev. Je aktivirana v tolikšni meri, da vpliva na dobro energijo nas in našega doma? Povežimo se z energijo zemlje in se zahvalimo rastlinam za pozitivne vibracije, ki jih ustvarjajo na vrtu in jih vnašajo v naše življenje. Smo letos uskladili barve balkonskih in grednih zasaditev? So cvetlični lonci še v okras, je rastline vzdrževano in plevel odstranjen? Je navlaka pospravljena in so vse kotanje z umazano vodo zasute? Nam vrt daje tisto, kar mi potrebujemo? Je vrt energijski podaljšek našega doma? Kakšen je naš zelenjavni vrt? Ga imamo za razvedrilo ali nam kot nadloga jemlje energijo?

Če si želimo sprememb, če imamo nove ideje, zabeležimo si. Jesen je še pred nami, marsikaj bomo lahko še preuredili. Prižgimo si vrtno svečo in se v soju plamena poistovetimo s tem mirnim večerom.

Ni kaj, namučila sem vas. Ampak priznajte, preživeli ste lep dan. Verjetno ste občutili energijo tega posebnega dne. Zvečer, ko boste legli v prezračeno spalnico, izdihajte iz sebe vse slabo, kar vas je danes oplazilo. Izdihajte zamere do drugih ljudi, izdihajte nevoščljivost, živčnost in jezo. Naravnajte se do ljudi z ljubeznijo... In do stvari. Zahvalite se življenju za vse lepo, s čimer vas je danes napolnilo. In tako delajte sleherni dan... Živite za danes, za sedanost, za pravi pretok svoje energije... Pa ne pozabite na beležko... Iskreno vam želim - živite srečno.

Vida Roženberger

Glej ga šmenta, spet me vabijo... Da bo to soboto velik dan, pravijo. Da bojo Podljubenčani fešto naredel... Pa še gasilci bojo v Sranski vas proslavljali. Gasilci za abrahamska leta, krajevna skupnost pa za štrdeset. Pa me vabjo u Podluben ... Prid, Ančka, le prid. Smo skupaj delal, se bomo še skup malo pozabaval. Pa še kakšnega odojka bomo zavrtel...

Le prid, pravijo...

Vejste kuga, pa me rejs mika, da bi šla. Na odojka. Mladu svinsku reberce, hrustljavu zapečenu, bi pojejla, tud če mam že bul malu zob. Pa jim nič več ne verjamem. Že štrdeset lejt me vabjo na oddojke... No, poslušate, da vam puvejm. Kar napišete: Zgodba od Ančke ...

Mam srečo, ker sem že taku u lejtih, da sem use tu doživejla. Pred štrdesetimi lejti sem bla še fajn babnca, kar za pogledat... Pa tud rok nejsm imela nazaj obrnjenih.

Lejta 1965 se je začelu. Blu je prbližnu ku zdej. Prvu ku prvu samoprispevek. Sej vejste, kuga tu pomejn, sm prepričana. Pa tud zase vam puvejm, da je tu menda ena rejdkih besejd, ki jo znam zdej še prou napisat... Z dnarjem smo rihtal cejste in električno. Takrat so še zadne hiše u Lubnu dobile pravo luč in so lahko lehterne pospravle. Pol se je

Odojkov pa ni bilo...

začel pa prvi as..asvalt...no, sej vejste kuga mislm napisat. Tu je bil napredek. Širili smo cejste, postavil transfo..rmator, popravljat must čez Vejar. Pol smo pa przidek pr šul zidal... Pa smeti smo začel zbirat tam, kjer so prej pejssek pr tunelu u Sranski vas kopal...Pa vojaki so nam hodil pomagat cejste rihtat. Se še spomente?

Pol je pršla pa nova oblast...In se je začel boj...Kaku že, a ja, iz nerazvitosti... z vodovodm smo začel. Dal smo denar, pa še 80 ur smo oddelal. Za jarke kopat, za pomagat razminirat...za zemljo nazaj zagrent. Dej, Ančka, pomagaj ... so rekli. Bomo pol kakšnega odojka zavrtel, so rekli ...Voda je pritekla, odojkov pa ni bilo... Pa smo začel za telefon kopat. Spet denar, pa ročno kopat, pa štange bejlt, pa kable zagrebat... To sem se našvicala. Pa so mi spet rekli : daj, Ančka, pomagaj. Bomo pol kakšnega odojka zavrtel... Pa je telefon z zvonu, pa je že en cajt zvonil... A oddojka pa ni bilo. Pokopališče smo začel zidat, pa mrliško vežco tud. Malo dnarja je vsak dal, vbogajme, pa les za strejho, pa zemlo smo ravnal. Dej, Ančka pomagaj, so rekli,

bomo pa pol kakšnega odojka zavrtel. Pa je bil likof, pa je gospod monsinior Kvas vse požegnal in gospod Koncilja britof odpru... Pa je bil zaključek ... Samo odojka pa ni bilo...

Pa je blu trejba že spet cejste rihtat... Sej vejste, kuga nas je čakalu. Sama fina dejla. S krampm in lapato. Prid, Ančka ... bomo pol kakšnega odojka zavrtel... Pa sem šla. In dejlala sem, da mi je spet z vsazga lasa kapalu... Pol je bla enkrat pa pri šoli ena fešta. Vsega je blu, samo odojkov ne...

In taku so me s tejmi odojki mešal celih štrdeset lejt. Pa ga nejsm probala...Mogoče bo pa zdej, to soboto. Mislte, da bo rejs? Vejste kuga, sej se ne gre zarad mesa. Samu tu pravem, da škoda, de nej blu teh oblublenih odojkov. Fajn smo dejlal. Škoda, da se nejsmo znal na konc dejla bolj zorganizirat in zafeštat. Pravjo, da fešte narod združujejo.Mogoče bi bili, na račun teh odojkov, ki jih ni bilo, pa danes drug do družga bolši sokrajani. Pa pridte u soboto, čeprav vam kar malu garantiram, da teh prašičkov spet ne bo ...

Pa vas prosm, da nikar stavku popravlat, ker vejem, da mate družga dejla dost.

Vas pozdravlja
Vaša Ančka

Smeti, smeti – nesrečne smeti

Ko sem pred kratkim ponovno hodila po gozdu na Ruperč vrhu, sem bila hudo razočarana, ko sem videla, kaj nekateri dovažajo in prinašajo v gozd. V strahu, da ne bi umazali svojega vozila, stvari odlagajo kar ob gozdni poti. Kako zelo ne spoštujejo narave!

Spraševala sem se, kdo neki je tako nepoučen in grd, obenem pa želela spoznati konkretno osebo, ki s svojimi dejanji izkazuje svojo kulturo, svoj ponos in poznavanje narave.

Znano je, da se narava rada maščuje, če jo priza-denemo. Prepričana sem, da nam videne smeti ter odpadki, sigurno v neki obliki grozijo z maščevanjem.

Menim, da tisti, ki odlagajo razne odpadke (belo tehniko, avtomobilske gume in razne druge avtomobilske dele, pohištvo, razno plastično in drugo posodo, » modroce«, cunje, steklo in še razne druge vrste smeti) ne poznajo niti kodeksa niti bontona v nobenem pomenu besede. Potrebno bi jih bilo javno predstaviti in poslati na prevzgojo. Prepričana sem, da

se takšni ljudje ne udeležujejo čistilnih akcij, ki jih vsako leto spomladi organizira krajevna skupnost. Komunalna potem na tone odpadkov odpelje na komunalno deponijo.

Poznavalci in ljubitelji čiste narave delamo na tem, da bi nam bili naši gozdovi v okras in čistilo zraka in naših pljuč ter vir našega zdravja. Želimo si, da bi ljudje ponosno hodili skozi gozd, vasi in mesta rekoč: »Pa smo res civilizirana

družba, ko imamo tako lepo urejeno našo okolico«.

Na žalost, tega verjetno še dolgo ne bomo doživeli. Predvsem zaradi posameznikov, ki ne ločijo zrna od plevela.

V PODUK:

- kontejnerji – zabojniki za smeti so sedaj že v vsaki vasi in v vsakem kraju in so namenjeni za odlaganje odpadkov, zato teh ne odvažajmo in odmetavajmo v skrite kraje, ko nas nihče ne vidi;

- javno podjetje Komunalna Novo mesto je firma, ki ima organizirano službo za redni odvoz smeti in upam, da to kršitelji vedo;

- v podjetju Komunalna imajo tudi stalno službo, ki sprejema dovoz smeti vsak dan na Podbevškovi 12. Ima pa tudi delavca, ki vam bo pomagal razložiti odpadne kose. Zastonj!

Zadovoljna bom, če boste moj članek prebrali in nanj opozorili znanca, za katere veste, da se jih moj prispevek tiče. Če pa se boste ob branju članka videli kot prizadeta oseba sami, pa se le zamislite, če ravnate prav, ko odlagate odpadke v neprimernem okolju.

Zalka Rkman

Število gospodinjstev

Po zadnjih podatkih imamo v naši krajevni skupnosti **346 gospodinjstev**.

Slika po 12-ih vaseh je naslednja : Stranska vas 94, Birčna vas 90, Veliki Podljuben 31, Gorenje Lakovnice 22, Dolenje Lakovnice 20, Gorenje Mraševo in Vrh pri Ljubnu po 15, Mali Podljuben in Rakovnik po 12, Petane 10, Rajnušče 8 in Jama 7.

Iz Virčne Birčna vas

Zanimalo nas je, od kod izhaja ime naše krajevne skupnosti in enega njenih krajev. Birčna vas. Predsednik sveta nam je povedal, da iz ljudskih izročil lahko razberemo, da je bilo na tem območju veliko izvirov, ostalih vodnih virov in napajališč. Ljudje so se začeli priseljevati in vas poimenovali Virčna vas. Ob graditvi železniške povezave Novo mesto-Metlika in ob dograditvi železniške postaje leta 1914, sta se vas in postaja uradno preimenovali v Birčno vas. Povedal je še, da je on sam nekoč našel zakopano kovinsko tablo z napisom Virčna vas. Tako, Birčna vas, zdaj smo pa le rešili dolgoletno uganko glede tvojega imena ...

Iz Dolenjskega lista ...

Zdravstveni tečaj v Birčni vasi, 1960

Kulturna dejavnost v Birčni vasi je spet oživila. Imeli so več iger in drugih prireditev. Pred dnevi so zaključili zdravstveni tečaj, ki ga je obiskovalo 42 žena in trije mladinci. Poslušali so strokovna predavanja in gledali tudi diafilme.

Medtem, ko so marljivo obiskovali zdravstvena predavanja, so tečajniki naštudirali igro »Nadležni gost«. Igra, ki so jo uprizorili po

tečaju, je uspela in privabila veliko gledalcev. Razen tega je dramska skupina iz Stranske vasi pripravila komedijo »Na ogledih«. Z njo so gostovali na Uršnih selih in v Podgradu. V Birčni vasi so domačini priredili veseli večer in naštudirali igro »Glavni dobitek«.

Za 1. maj pripravlja KUD iz Birčne vasi proslavo in vrtno veselico na Ruperč vrhu, kamor že zdaj vabijo prijatelje Dolenjske, posebno pa borce, ki so se tam borili proti okupatorju.

Pionirska zadruga JAGODA v Birčni vasi, 1960

Mladi zadržniki v Birčni vasi imajo polne roke dela. V velikem šolskem sadovnjaku je čez 300 nizkodebelnih drevesc, med drevjem pa gojijo nasad jagod. Drevesca so že povezali in pregnali voluharja, ki jim je uničil 8 sadič, posadili pa so zgodnji grah in redkvico. Lepo je videti vrsto obdelanih gredic s tablicami, kjer so zapisana imena in vrste posejanega semena. Tudi cvetlični in zelenjavni vrt sta že urejena. Dela v sadovnjaku vodi kmetijski strokovnjak tov. Dobršek iz Novega mesta, ki jih večkrat obiše. Pri težjih delih pomagajo ob nedeljah pionirski mladinci.

Kdo bo prinesel več fižolovih kolov? 1966

254 fižolovih kolov so prinesli učenci osnovne šole v Birčni vasi, ko je tamkajšnji RK organiziral nabiralno akcijo. Pionirji so tekmovali, kdo bo prinesel več kolov za šolski vrt, ki ga sami obdelujejo in pridelujejo na njem zelenjavo in sočivje. 8. maja so sprejeli v podmladek RK 23 prvošolcev. Za obnovo Finžgarjeve hiše so do zdaj zbrali 2200 Sdin, 2400 Sdin pa kot prispevek za letovanje otrok. Nekateri so začeli nabirati zdravilna zelišča in imajo v hranilnikih že po 8 tisočakov.

Za sodobno družbo sta značilni dve stvari: da drug brez drugega ne moremo živeti in da nihče nikogar ne potrebuje.

Rudi Keršovan